

Ljudje te potrebujejo

1985

Marec-April

Duhovno živeljenje

ZA MRTE NE BODI MRTEV! 1945-1985

LA CONCIENCIA MORAL

La conciencia expresa el juicio sobre la moralidad de las acciones que el hombre ha de ejecutar libremente en atención a las circunstancias. La conciencia del hombre dice el Concilio Vaticano Segundo, es el núcleo más secreto y el sagrario del hombre en el que éste se siente a solas con Dios, cuya voz resuena en el recinto más íntimo de aquella. Es la conciencia la que de este modo admirable da a conocer esa ley, cuyo cumplimiento consiste en el amor de Dios y del prójimo (GS. 16).

La conciencia es la norma inmediata de la conducta. Por ello es absolutamente necesario formar la conciencia según la verdad y el bien objetivos. El hombre honesto sabe que no es suficiente la recta intención sino que además está atento a la verdad objetiva de los contenidos de su conciencia. Pero por cierto, “no rara vez ocurre que yerre la conciencia por ignorancia invencible, sin que ello suponga la pérdida de su dignidad. Cosa que no puede afirmarse cuando el hombre se despreocupa de buscar la verdad y el bien, y la conciencia se va progresivamente entenebreciendo por el hábito del pecado” (GS. 16).

Por eso reiteramos que la razón debe buscar la verdad objetiva del genuino deber moral. El hombre no es “legislador incontrolado de sí mismo” (Pío XII, Discursos y radiomensajes XI, 333).

(Conferencia Episcopal Argentina)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 52

MAREC-APRIL 1985

Vsem naročnikom, bralcem in prijateljem, vsem sodelavcem ter vsem rojakom želimo iz vsega srca polno doživetje velikonočne skrivnosti, iz katere izvira vse naše duhovno življenje, življenje kristjana, ki se nenehno zaveda, da je šel Gospod pred nami

in nam začrtal pot, ki ne vodi v uničenje, temveč v življenje, slavo in poveljanje. Naj zato zavest o odrešenju po Kristusu v vsej polnosti odmeva v naših srcih in naj se nenehno razliva navzven v zvesti in skrbni službi bratom in sestram. Naj bo vstali Kristus naša moč, tolažba in upanje. Velika noč mora biti praznik resničnega krščanskega optimizma. To vam prisrčno želi

„Duhovno življenje“

Družina v službi duhovnih poklicev

DRUŽINA VZGAJA DUHOVNE POKLICE

Dragi bratje in sestre!

V evangeliju Jezus govori svojim učencem: „Pojdimo v bližnje trge, da bom tudi tam učil, kajti zato sem prišel“ (Mr 13, 8). Tako tudi mi, vaši škofje, prihajamo k vam s tem pismom v začetku postnega časa. Prihajamo z veselimi sporočili: Bog nas kliče. Postni čas naj nam bo letos posebna priložnost za premišljanje o naši poklicanosti, posebno še o duhovni poklicanosti.

Bog nas je poklical v življenje. To je velik božji dar. Vsakdo mora ta dar čim bolje porabiti. Življenje vsakega človeka moramo spoštovati.

V veliki družini narodov se zdi, da en človek ali celo en narod malo pomeni. Vendar pa ima vsak človek svojo poklicanost in svoje poslanstvo. To poslanstvo opravlja na različne načine, zlasti pa v svojem poklicu. Poklic je mnogo več kakor samo sredstvo za preživljanje. S podelitvijo življenja je Bog dal vsakemu človeku določene sposobnosti, ki naj jih v življenju razvije ne samo v svojo korist, ampak tudi za služenje drugim, da bi vse človeštvo živelo v medsebojni povezanosti kakor ena družina.

Bog nam je dal še mnogo več.

„Pred stvarjenjem sveta nas je izvolil, da bi bili sveti in brezmadežni pred njim“ (Ef 1,4). Jezus nam je s svojim trpljenjem, smrtjo in vstajenjem zaslužil in pripravil prostor pri Očetu. Jezus želi, da bi bili vsi tam, kjer je on, namreč pri Očetu. Ustanovil je Cerkev, da vodi ljudi k temu cilju. Kot dober pastir je poskrbel, da kristjani ne bi bili kdaj ovce brez pastirja (prim. D 11).

Bratje in sestre, v letošnjem pastirskem pismu bi vam radi spregovorili o tem, da je za rast duhovnih poklicev zelo pomembno dvojno okolje: družina in župnija. Družine in župnije so božja njiva, kamor Bog gotovo seje dovolj duhovnih poklicev in temu semenu daje tudi rast. Pri tem pa zahteva naše sodelovanje.

Danes bomo premišljali o sodelovanju družine. Vsaka družina naj bo res božja družina, saj izhaja iz zakramenta svetega zakona, ki pomeni navzočnost Boga v zakonu in družini. Vsak krščanski zakon je sklenjen po podobi zveze med Kristusom in Cerkvijo. V družini se rodijo novi člani človeške družbe, ki pri krstu postanejo božji otroci. V družini, tako rekoč domači Cerkvi, so starši svojim otrokom prvi oznanjevalci vere. V vsakem morajo odkriti njegov poklic. Če pa v otroku odkrijejo du-

Prvoobhajanci na prvo adventno nedeljo, 2. decembra 1984, v slovenski cerkvi Marije Pomagaj. Prva vrsta, od leve: Aleksander Skale, Damjan Žužek, Martin Brumec, Gabrijel Savelli, msgr. Anton Orehar, Edj Martin Cestnik, Gerard Andrej Oven, Martin Kopač in Damjan Juhant.

2. vrsta: Ivan Hrovat, Boris Mežnar, Gabrijel Mavrič, Pavel Šparhagl, Damjan Kopač, Diego Modic, Pavel Aleksander Gelb, Gabrijel Selan, Matija Pugelj.

3. vrsta: Marcel Dimnik, Ignacij Tomaž Hostnik, Matjaž Čeč, Andrej Bahl, Danijel Spreitzer, Gregor Tomaž Modic, Miha Aleksander Vester in Boštjan Martin Osterc (foto Marko Breznikar).

hovni poklic, naj ga s posebno skrbnostjo varujejo in podpirajo (prim. C 11).

V svetem pismu stare zaveze imamo dva zelo poučna primera družinskega vpliva na duhovne poklice. — Samuelova mati si je na vso moč želela sina. Šla je v božjo hišo in molila: „O Gospod, ako se milo ozreš na nadlogo svoje

dekle in se me spomniš... pa daš svoji dekli sina, ga bom dala Gospodu za vse dni njegovega življenja (1 Sam 1,11). Ko je dobila sina in je že nekoliko odrasel, ga je pripeljala k duhovniku Heliju. Deček je ostal v božji hiši. Gospod ga je sredi noči poklical in sprejel. — Iz istega časa imamo tudi svetopisemsko sporočilo o duhovniku

Heliju, ki je bil sicer dober duhovnik, saj je pomagal mlademu Samuelu spoznati božji klic, toda bil je slab vzgojitelj svojih sinov. Zato je prišla nesreča nad njegovo hišo in nad vse ljudstvo.

Kaj nas uči ta dva primera? — Samuelovi starši si želijo otroka. V ta namen molijo in se udeležujejo bogoslužja. Otroka z ljubeznijo sprejmejo, ga skrbno vzgajajo in darujejo Bogu. Bog njihov dar sprejme ter napravi Samuela za velikega preroka in voditelja ljudstva. — Nasprotno pa vidimo pri duhovniku Heliju, kam vodi brezbrizna in preveč popustljiva vzgoja.

Kaj naj bi vi, dragi starši, storili za duhovne poklice v svoji družini? — Najbolj pomembno je, da živite kot kristjani. Apostol Pavel nam govori: „Živite, kakor se spodobi za poklic, v katerega ste poklicani“ (Ef 4,1).

Zelo pomembna je že sama priprava na zakon.

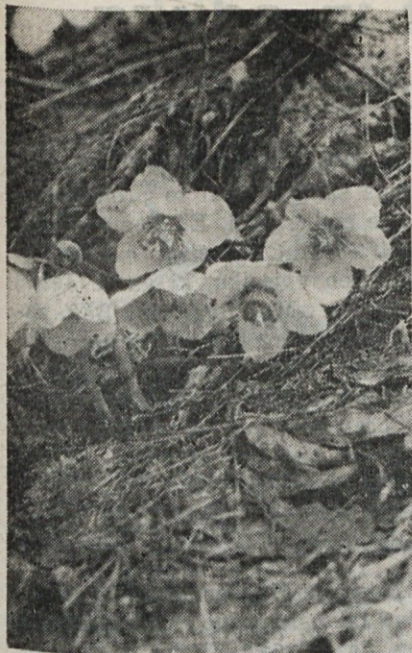
Fantje in dekleta, pomagajte drug drugemu, da boste rasli v zrele krščanske osebnosti. Tako boste mogli iz zaklada vere in ljubezni nekoč kot družinski očetje in matere obilno deliti svojim otrokom. Naj bo v vaši predzakonski in zakonski ljubezni tudi prostor za Boga. Ko načrtujete svoje prihodnje družinsko življenje, mislite na to, da mora zakon biti odprt življenju. Kjer ni velikodušnosti za sprejemanje otrok, tam tudi ne bo duhovnih poklicev, saj edinega otroka starši bolj težko darujejo

Bogu za duhovni poklic. Pa tudi vzgoja je po navadi v večji družini uspešnejša, ker se otroci že zgodaj navadijo na odpoved.

Če se v otrokovem življenju pokažejo znaki duhovnega poklica, je treba to gojiti in varovati ter v rasti in razvoju podpirati. Nikogar ne smemo v duhovni poklic siliti, pač pa je treba poklicanim pomagati. Rast duhovnega poklica potrebuje ugodno okolje žive vere in iskrene ljubezni. Zato, dragi starši, ustvarjajte tople domove, kjer se bodo otroci dobro počutili. V sebi in svojih otrocih gojite človeške in krščanske kreposti. Z vso pozornostjo in ljubeznijo obrezujte poganjke slabih nagnjenj. Tako bodo obenem z duhovnim poklicem rasle tudi lastnosti, ki so v tem poklicu nujno potrebne. — Odločilnega pomena je pravi duh v družini: ne samo versko življenje v ožjem pomenu, ampak tudi velikodušnost, nesebičnost, pripravljenost na žrtve, pripravljenost za resno delo in medsebojno pomoč.

Duhovni poklic je milost. Zato je treba zanj moliti. Moliti moramo vsi, ne samo tisti, ki želi postati duhovnik, redovnik ali redovnica. Družinska molitev naj bo molitev vseh članov, ki se v veri in ljubezni zbirajo k pogovoru z Bogom.

Nedelja naj bo v družini res Gospodov dan. Naučimo se jo praznovati tudi kot družina. Srce Gospodovega dne je nedeljska maša. Bog je ustvaril kruh in vino, da nam dajeta hrano in veselje. Pri

maši pa postaneta zakrament, Kristusovo Telo in Kri, ki nam prinašata večno življenje. Evharistija je za družino, posebej še za duhovne poklice, vir milosti in moči. Od maše naj družina prihaja pomirjena z Bogom in med seboj. „Evharistični kruh napravlja iz različnih udov družinskega občestva eno samo telo,“ pravi papež Janez Pavel II. (FC 57,2).

Naj bodo vaše družine v živem stiku s Cerkvijo. Sodelujte pri bogoslužju in celotnem poslanstvu Cerkve. Pogumno se vključujte v dejavnost župnijskega občestva. — Krščanska družina je misijonarska, je vedno odprta Bogu kot svojemu najodličnejšemu gostu.

Odprta je tudi za to, da Bogu z veseljem daruje koga od svojih članov, če ga on kliče.

Ne samo starši, ampak vsi člani družine, zlasti bratje in sestre, so lahko tistim, ki so poklicani, velika opora, žal pa lahko tudi velika ovira. Pomislite, kako je v vaši družini!

Osamljena družina sredi neprijaznega okolja lahko izgubi pogum. Zato vas vabimo, da se verni zakonci in družine med seboj prijateljsko povezujejo. Radi si pomagajte in izmenjujte svoje skušnje. Vendar pa se nikar ne zapirajte v ozek krog enako mislečih. V svetu imamo apostolsko poslanstvo, kakor nam pravi tudi mašna prošnja po obhajilu: „Z veseljem služiti bližnjemu in tako svetu prinašati odrešenje.“ — Krščanskim zakoncem zelo priporočamo, da si svojo vero in ljubezen krepijo na duhovnih vajah in duhovnih obnovah, ki so posebej zanje pripravljene. Tudi Jezus je šel v samotni kraj in tam molil, čeprav je vedel, da ga vsi iščejo. Šele po molitvi je šel učiti.

Bratje in sestre, vsi si prizadevajte, da bodo naše družine postale ugodno okolje za rast in oblikovanje vseh poklicev, posebno pa za prebujanje in rast duhovnih poklicev. Varujmo se, da ne bi hote ali nehote ovirali tistih, ki jih je Gospod izbral.

Poseben božji blagoslov naj spremlja vas, dragi starši, in vaše družine.

VAŠI ŠKOFJE

Križ, naša čast in odlika, božja moč in modrost

Veliki petek je dan križa. Križ je danes za nas častno znamenje, znamenje odrešenja; znamenje, ki nas kristjane istovetj sredi že skoraj štirih milijard ljudi na svetu. Križ je tisto neizbrisno znamenje, s katerim smo bili za vedno zaznamovani v čast ali sramoto. Križ je edino nepogrešljivo znamenje, ki predseduje vsem našim verskim shodom in ki ne bi smelo manjkati v nobeni krščanski hiši. Je prapor, ki nas spremlja v življenjskem boju, z njim padamo in zopet vstajamo. V znamenju križa stopamo v življenje in z njim odhajamo v večnost. Križ je naša čast, odlika, božja moč in modrost... „Zvesti križ, edino ti si plemenito res drevo! Ni lesa, ki rastel, cvetel, sad poganjal bi tako.“

Vendar križ, na katerem je umiral božji Sin na veliki petek, ni bil ta častni opevanj les, ampak znamenje sramote in prekletstva. Ne samo, da so na križu umirali zločinci najnižje stopnje, taki, ki jim niti ni bila priznana čast osebe — sužnj in brezpravni ljudje, ampak je nad njim viselo tudi prekletstvo Mojzesove postave: „Preklet vsak, kdor visj na lesu križa“ (5 Mojz 21,23). Na takem prekletem lesu je umiral Jezus na veliki petek in kot na takega so nanj gledali ne le njegovi sovraž-

niki, ampak tudi prijatelji; da, celo Jezus sam je čutil to prekletstvo, ko je molil: „Eli, Eli, lama sabaktani“ (edini stavek v evangeliju ohranjen v jeziku, ki ga je Jezus govoril). „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil.“ (Vse poznejše teološko razglabljanje o odrešilnem pomenu križa ne odvzame tega prekletstva, ki ga je Jezus trpel bolj kot vse telesne muke, ki mu jih je mogla povzročiti razdivjana drhal. Križ je bil škandal in nespartmet...

Zakaj je Bog pripravil svojemu Sinu tako sramotno in kruto smrt? Res, da je križ tudi skrivnost, vendar je njegova govorica tako zgovorna in neposredna, da ni težko najti odgovora na to vprašanje. Jezus je trpel sramoto križa zato, da bi se odslej nihče, niti zadnji od zločincev, ne čutil tujega in ponižanega ob pogledu na križ. Križ nam govori, da je Bogu mar vsakega človeka, začeni pri takih, med kakršnimi je visel na križu; pri daritvi na križu Jezusu nista „ministrirali“ dve nedolžni žrtvi, ampak zločinca, ki sta po pravici plačevala svojo krivdo. Križ je torej govorica božje neizmerne ljubezni, ki ni v lepih besedah, ampak v krvavem dejanju, ki ne dopušča najmanjše sence dvoma, da Bog ne želj smrti grešnika, ampak da

se spokorjen oklene križa in živi.

Nadalje nam križ najbolj zgovorno priča o tem, kako Bog čuti, — če se izrazimo po človeško —, tragedijo greha, ki je človeka, ustvarjenega po božji podobi in sličnosti, pognal na pot ubežnika pred Očetom. Bog se nikoli ni sprijaznil s to izgubo, ampak je sledil ubežniku, ga opominjal, vabil, celo grozil po prerokih in svojih odposlancih, slednjič pa mu je na to ubežno pot zasadil križ s svojim Sinom pribitim na njem. To je zadnji božji argument, kdor tega ne razume, mu niti Bog ne more pomagati.

Ni slučaj, da dogodek velikega petka ni ostal obroben pripetljaj, skrit „incident“, kot so to nameravali storiti judovski voditelji, ko so govorili: „...ne na praznik, da ne nastane hrup med ljudstvom“ (Mk 14,2), ampak je bila to prava manifestacija sredi največjega judovskega praznika, na katerega so

se zbrali ne samo Jeruzaleščani in Judje iz Palestine, ampak ljudje iz vseh krajev rimskega imperija. Križanje je najbolj dokumentirano, zgodovinsko neovrgljivo dejstvo, zapisano celo v rimskih Analih. Križ je tragična apoteoza na koncu Jezusove drame, ki je kot „zamrznjena“ slika na ekranu ostal na ogled za vse čase. Ni dvoma, da je po božji Previdnosti tako, da je križ, in vstajenje, izstopajoči dogodek Jezusovega poslanstva na zemlji. Res je, da križ dobi svoj pomen in smisel samo v vstajenju, toda naše predstave o povelčanem in od mrtvih vstalem Jezusu so nujno pomanjkljive in neprimerne, da bi zajele skrivnost, o kateri nimamo izkušnje. Celó nevarno je, da iz te skrivnosti napravimo ne preveč prepričljivo karikaturó. Zato vstajenje ostane predvsem predmet naše vere in upanja: svetilnik postavljen na obrežje človeške zgodovine, ki kaže pot v pristan. Križa pa ne moremo potvoriti; križ je naša lastna izkušnja in naše delo. Kolikor bolj groba in neutesana je njegova podoba, toliko pristnejša in bližja Kristusovemu križu je.

In čeprav se zdi neverjetno, je prav križ tisti, ki najbolj prepričljivo razodeva tudi Jezusovo božanstvo. (Evangelij je poln paradoksov!) Ko so Judje zahtevali čudežev od Jezusa, da bi vanj verovali, jim je napovedal kot spoznalni znak svojo smrt: „Ko boste Sina človekovega povišali (na križ), takrat boste spoznali, da sem jaz,“ to je: On, ki je — Bog (Jan 8,28).

Dokazna moč križa je v tem, da govori bolj srcu kot pa razumu: je dokaz neskončne božje ljubezni.

Zares fina božja ironija: križ, orodje smrti, postane orodje življenja! Kakor je Mojzes povzdignil v puščavi kačo, tako mora biti povzdignjen Sin človekov, da bi vsak, kdor veruje Vanj, imel po njem večno življenje " (Jan 3,1; 4 Mojz 21,4—9). „In Jaz, ko bom z zemlje povišan, bom vse pritegnil k sebi“ (Jan 12,32). Te Jezusove besede nas vpeljejo v teologijo križa: smrt na križu kot pravna žrtev za odrešenje sveta. Človek se je z grehom nerešljivo zadolžil pri Bogu; naš dolg je bil neizplačljiv. Jezus pa je našo zadolžnico odpravil, ko jo je pribil na križ, pravi sv. Pavel (Kol 2,14). Pa ne samo to, da smo bili zadoženi preko vseh naših zmogljivosti, temveč smo bili tudi usužnjeni hudobnemu duhu. Kristus pa je raztrgal verige sužnosti, odkupil nas je s svojo dragoceno krvjo (Ef 1,7), svoje življenje je dal za naše življenje. Je mar to ceno plačal hudobnemu duhu, ki nas je imel v oblasti? Nikakor ne: to bi bil poklon, ki ga je skušnjavec v puščavi predlagal Jezusu, ko mu je rekel: „Predme padi in me moli, in dal ti bom vsa kraljestva zemlje, kajti moja last so“ (Lk 5,4). Ne, hudič ni dobil ničesar v zameno za naš, svoje sužnje. Kaj, torej, je Bog terjal kri svojega Sina kot maščevalno žrtev za krivice greha? Tako pojmovanje božje pravice bi bilo preveč človeško, v

duhu stare postave: „zob za zob... življenje za življenje“, in neskladno s podobo usmiljenega Očeta, mojstrsko prikazane v priliki o izgubljenem sinu (Lk 15, 11—32). Bog Oče ni iskal krvi svojega Sina kot nekako odplačilo za naše dolge, niti ne v zadoščenje za svojo razžaljeno čast. Bog v tej tragični igri Kalvarije ni iskal sebe in svojih interesov, ampak nas, ki smo bili zanj izgubljeni!

Kristusova kri je bila potrebna, da nas je oprala greha, ki je človeka — podobo in tempelj božji

— oskrnil in Boga izgnal iz nje-
ga. Pomen Kristusove krvi je ne-
kako nakazan v nekaterih predpo-
dobah v stari zavezi. Sinajska za-
veza, kjer si Bog izvoli izraelski
narod kot svojo izključno last, je
bila zapečaten s krvjo razpolov-
ljene živali, s katero je Mojzes
poškropil ljudstvo. (Kri v svetopi-
semski govorici pomeni življenje
in kot tako božji element.) S to
božjo prvino oškropljeno ljudstvo
postane sveto, ker je kri življenje
sveta. Posvečenje je izbor nečesa
iz „profanega“ — kar pomeni do-
besedno nekaj, kar je zunaj svete-
ga kraja — za sveto, kjer more
Bog prebivati. Bog odslej prebiva
sredi svojega ljudstva. Druga pred-
poda je obred posvečevanja tem-
plja. Kadar so Izraelci skrunili
tempelj z nezvestobo božji zavezi,
je tempelj — božja hiša — postal
onečaščen in Bog ga je zapustil.
Da se je ponovno naselil v njem,
je bilo treba tempelj na novo po-
svetiti in očistiti, kar je duhovnik
storil tako, da je poškropil s krvjo
žrtvovane živali oltar, to je, pre-
stol božje pričujočnosti v templju.

Ti predpodoji sta le senca tega,
kar je storil Jezus na križu na
neskončno popolnejši način, kajti
On, duhovnik in žrtev obenem, ni
bil samo človek, ampak tudi Bog.
Kristus nas je s svojo krvjo očis-
til oskrumbe greha in nas posve-
til za tempelj božji; sklenil je s
človekom novo krvno zavezo, s ka-
tero se obe stranki — Bog in člo-
vek — povežeta v živo in izključno
skupnost: Jaz bom vaš Bog in vi

moje izključno ljudstvo — v moji
krvi —, doda Jezus pri zadnji ve-
čerji, kjer na zakramentalni na-
čin „poškropi“ svoje novo izvolje-
no ljudstvo.

Evangelist Janez zaključí poro-
čilo o križanju z besedami: „Gle-
dalj bodo vanj, ki so ga prebodli“
(Jan 19, 37; Zah 12, 10). Iz
Jezusove prebodene strani sta pri-
tekla kri in voda — simbol živ-
ljenja in Duha. Križ je postal ne-
usahljiv studenec, ki očiščuje in
posvečuje vsakogar, ki z vero in
zaupanjem gleda Vanj, ki so ga
prebodli. Ta studenec se pretaka
na človeštvo po zakramentih, in
so podaljšek Kristusovega križa:
— Pri krstu in birmi smo se
očistili in posvetili ter sklenili z
Bogom zavezo v Kristusovi krvi.
— V evharistiji se občestvo z
Bogom krepi in raste v Kristusovo
skrivnostno Telo.

— V zakramentih sprave in ma-
ziljenja se zdravimo, očiščujemo
in na novo posvečujemo, kadar
smo skrunili tempelj božji.

— V zakramentu svetega zakona
se božja zaveza s človekom ures-
ničuje v zvestobi, ljubezni in rodo-
vitnosti zakoncev: zakonska skup-
nost potrjuje in pričuje, da je
zaveza z Bogom živa realnost.

— Mašniško posvečenje pa omo-
goča, da križ ne postane zgolj pre-
teklo zgodovinsko dejstvo, ampak
vsakdanji nov dogodek; da Kristu-
sova prebodena stran ostane odprt
studenec za vse čase.

Zares, kako resnične so besede
pesmi: „Zvesti križ, edino ti ple-

Izšla je apostolska spodbuda o spravi in pokori

Apostolski sedež je 11. decembra objavil apostolsko spodbudo z naslovom Sprava in pokora. V njej je papež Janez Pavel II. objavil sklepe škofovske sinode konec lanskega leta o tem vprašanju. Spodbuda ima poleg uvoda tri dele. Papež omenja, kako je danes zelo propadla zavest grešnosti. Za to je kriv sekularizem. Nekateri tudi napak razumejo izsledke antropoloških znanosti in narobe enačijo zavest grešnosti in bolestone občutke krivde.

Človek je izgubil zavest greha, ker je izgubil vero v Boga. Spodbuda označuje greh kot „osebno dejanje“, zato ima najprej osebne posledice. Družbeni greh, o katerem so na škofovski sinodi govorili predvsem škofje iz Latinske Amerike, je temna stran solidarnosti.

Treba pa je priznati, da ima tudi vsak osebni greh družbeno razsežnost. Papež nato našteva

menito res drevo. Ni lesa, ki rastel, cvetel, sad poganjal bi tako.“ Ko častimo svetj križ, naj to ne bo le hladna gesta, ampak izraz globoke vere, zaupanja in zahvale Kristusu, ki je s svojim križem svet odrešil.

France Bergant

nekatero grehe, ki pomenijo neposreden napad na bližnjega: na primer grehe zoper pravičnost, človekove pravice, skupni blagor, v čemer se neredko pregrešijo odgovorni v politiki, gospodarstvu in upravi. Papež pristavlja, da nas govorjenje o družbenem grehu ne sme zavesti k temu, da bi podcenjevali odgovornost posameznika.

Da dosežemo odpuščanje smrtnih grehov, je zakrament sprave „redna pot“. Spoved je nekakšen „sodni postopek“, piše papež, kjer pa ima usmiljenje prednost pred strogo pravičnostjo.

Edina normalna redna oblika spovedi je obhajanje sprave za posameznike — osebna spoved. Druga oblika spovedi je skupno obhajanje sprave s posamično spovedjo in odvezo. Tretja oblika — skupno obhajanje sprave s skupnim priznanjem grehov in splošno odvezo — je nekaj izjemnega in je zato ni mogoče prepustiti svobodni izbiri, temveč se je tu treba ravnati po izdanih določbah. Zadnja oblika spovedi ne sme postati „normalna oblika“. Samo škof sme pod določenimi pogoji in v skladu s prakso Cerkev dovoliti splošno odvezo. Izjemna raba te oblike ne sme voditi k manjšemu spoštovanju ali

k opustitvi obeh prvih oblik.

V spodbudi Janez Pavel II. omenja tudi „težavne primere“, ki jih za cerkveno spovedno prakso predstavljajo ločeni, ki so se znova poročili, in duhovniki, ki obveznosti, sprejete s posvečenjem, ne izpolnjujejo in niso svojega statusa uredili s Cerkvijo. Oboje Cerkev vabi k temu, da se bližajo božjemu usmiljenju po drugih poteh, ne morejo pa prejeti zakramenta spovedi in obhajila, dokler niso izpolnili zahtevanih pogojev. O duhovnikih je še rečeno, da jim mora biti Cerkev v pomoč: „Nihče od teh sobratov se ne sme čutiti zapuščenega od Cerkve.“

Vsi petki – spokorni dnevi

Novi Zakonik cerkvenega prava, ki je stopil v veljavo 27. novembra 1983, pravi, da so vsi verniki po božjem pravu dolžni delati pokoro. To iz več razlogov. Najprej zato, da s tem zadoščujemo za lastne in tuje grehe. Potem pa zato, ker brez pokore ni možno vztrajati v krščanskem življenju, kaj še le rasti.

„Da bi pa vse med seboj povezovalo vsaj kako skupno opravljanje pokore, se zapovedujejo spokorni dnevi, ko se verniki na poseben način posvečajo molitvi, opravljajo dela pobožnosti in krščanske dobrotelnosti, se premagujejo, zvesteje spolnjujejo svoje dolžnosti in se zlasti drže posta in zdržka.“

„Spokorni dnevi in časi za vso

Cerkev so vsi petki v vsem letu in postni čas. To je določila Cerkev, to potrjuje tudi Zakonik cerkvenega prava.“ (kan. 1250)

Natančna določila, kako naj verniki preživijo spokorne dneve, je Cerkev prepustila škofovskim konferencam.

Argentinska škofovska konferenca je izbrala srednjo pot. V celoti je ohranila pritrganje v jedi, ki veže na pepelnico in na velik petek vse polnoletne (nad osemnajst let) do začetnega šestdesetega leta. Glede zdržka od mesa na vse petke v vsem letu, ki veže vse, ki so izpolnili štirinajsto leto, pa so možne različne oblike. Namesto zdržka od mesa se lahko zdržimo alkohol-

nih pijač, lahko vršimo dela krščanske ljubezni (npr.: damo večjo miloščino, obiščemo in pomagamo bolnikom...), lahko pa tudi opravimo pobožne vaje (npr. križev pot, rožni venec...).

Vsi petki v letu, dnevi Gospodove smrti, naj bodo odslej zares spokorni dnevi, dnevi, ko se jasneje zavemo našega odrešenja, dnevi, ko se z ljubeznijo odpovedujemo in poglobljamo v molitvi.

Od cvetne do velike nedelje

Cvetna nedelja

Zadnjih pet dni postnega časa imenujemo veliki teden. Te dni nas bogoslužje neposredno uvaža v odrešilno trpljenje.

Prvi dan velikega tedna — na cvetno nedeljo — blagoslovljamo oljčne veje in drugo zelenje, ki ga verniki v procesiji nesejo v cerkev. S tem se spominjamo Kristusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem, kjer je dovršil svojo velikonočno skrivnost. V ospredju bogoslužja cvetne nedelje ni blagoslov zelenja, ampak procesija s tem zelenjem v čast Kristusu Kralju, s katero gremo v cerkev, kjer nato med mašo poslušamo poročilo o Kristusovem trpljenju. Blagoslovljene oljke spoštljivo hranimo doma. Po navadi vejice zataknejo za križ.

Krizmena maša

Na veliki četrtek dopoldne imajo škofje v stolnih cerkvah tako imenovano krizmeno mašo. Pri tej maši posveti škof sveta olja (krstno, bolniško in krizmo). S škofom

mašujejo njegovi duhovniki. To lepo ponazarja povezanost škofa z vsemi člani škofijskega občestva. Pri tej maši duhovniki znova potrdijo zvestobo svoji službi in javno obnovijo svoje duhovniške obljube. Ob tej priložnosti škof še posebej povabi vernike, naj molijo za svoje duhovnike: Naj Gospod Bog obilno razlije nadnje svoje darove, da bodo zvesti služabniki Kristusa, velikega duhovnika, in bodo vernike pripeljali k njemu, ki je vir življenja.

Sveto velikonočno tridnevje

Sveto tridnevje Gospodovega trpljenja in vstajenja pomeni vrhunec celotnega liturgičnega leta. Bogoslužje želi v teh dneh kar najbolj ponavzočiti dogodke zadnjih dni Gospodovega življenja, da bi jih vsak dan znova doživljali v pristrčni in notranji povezanosti s Kristusom. Sveto velikonočno tridnevje se začne z večerno mašo na veliki četrtek in sklene z drugimi večernicami nedelje Gospodovega vstajenja.

Veliki četrtek

S slovesno mašo velikega četrтка obhajamo spomin postavitve sv. evharistije. Veliki četrtek je rojstni dan evharistije in mašniškega posvečenja. Pri zadnji večerji nam je dal Kristus poseben dar, ki naj bi nas spominjal na njegovo veliko ljubezen in bi mogli po njem vsi ljudje vseh časov prejemati polnost ljubezni in življenja. Po evharistiji sega Kristusovo odrešenje v življenje vseh ljudi vseh časov in krajev zgodovine.

Marsikje po pridigi mašnik umije dvanajsterim — navadno nožem — noge v znamenje medsebojne ljubezni in služenja.

Po maši prenese duhovnik sv. Rešnje telo na kraj, kjer ga častimo do polnoči.

Veliki petek

Ta dan ni evharistične daritve. saj veliki in večni duhovnik sam daruje na oltarju križa svoje življenje. Jezusova smrt na križu nam je ta dan ves čas živo pred očmi. Bogoslužje velikega petka ima tri dele: opravilo božje besede, češčenje križa in obhajilo.

Na veliki petek je sveti velikonočni post, ki je nekaj bistvenega. To je post pričakovanja Jezusovega prihoda.

● Opravilo božje besede. Berila velikega petka nam izražajo isto misel kot Jezusovo poročilo o Jezusovem trpljenju. Kristus ni samo žrtev, temveč tudi veliki duhovnik, ki popolnoma samostojno odloča o svoji usodi. Križ in slava sta nerazdružljivo povezana v Ja-

nezovem poročilu o Jezusovem trpljenju.

● Na veliki petek imajo prošnje za vse potrebe poseben pomen. Kristusova smrt je duhovniško dejanje za vse ljudi vseh časov. Kakor ima Kristusova smrt vrednost za vse človeštvo, tako ima tudi molitev Cerkev vrednost za vse ljudi. Zato Cerkev ta večer v desetih izredno lepih molitvah prosi: za Cerkev, za papeža, služabnike Cerkve in vse vernike, za katehumene, edinost kristjanov, za Jude, za tiste, ki ne verujejo v Kristusa, za tiste, ki ne verujejo v Boga, za državne voditelje, za vse, ki so v stiskah.

● Češčenje križa. Na veliki petek je posebno pretresljivo razkrivanje in češčenje križa. Duhovnik razkrije križ in trikrat zapoje: Glejte les križa, na katerem je zveličanje sveta viselo! — Pridite, molimo!

● Obhajilo. Cerkev je po letu 1955 uvedla navado, da prejmemo na veliki petek skupaj z duhovnikom tudi verniki sveto obhajilo kot dragocen sad drevesa življenja svetega križa. Obhajilo na veliki petek ne pomeni samo združiti se s Kristusom, temveč nas vodi tudi v njegovo trpljenje, da postanemo žrtev kakor on.

Velika sobota

● Blagoslov velikonočnih jedil. Na veliko soboto se mudimo pri Jezusovem grobu in premišljujemo njegovo trpljenje in smrt. Šele

pri velikonočni vigiliji nas prevzame velikonočno veselje.

Po stari navadi nesemo ta dan k blagoslovu velikonočna jedila. Ta blagoslov naj bi v nas zbudil smisel in hvaležnost za velike božje darove, ki izhajajo iz velike noči, in nas opozarjal na božjo bližino prav v teh dneh. Pri blagoslovu velikonočnih jedil moli duhovnik, naj nas velikonočni prazniki tako prenovijo, da bomo vedno bolj čutili potrebo po duhovni hrani in jo našli v božji besedi in svetih skrivnostih.

Blagoslovljena velikonočna jedila naj bi jedli na velikonočno jutro ali vsaj šele po vigiliji, če je le mogoče vsa družina skupaj. Pred jedjo lahko zapojemo velikonočno pesem, molimo, preberemo odlomek iz svetega pisma.

● Velikonočna vigilija. Vigilija (bedenje) pomeni veselo čakanje v molitvi na Kristusovo vrnitev. Obredi naj bi bili ponoči pozno zvečer. Velikonočna vigilija je isto kot velika noč. Noč, v kateri bedimo, ker pričakujemo Kristusov prehod iz smrti v življenje. Bogoslužje velikonočne vigilije ima te dele: slavlje luči, besedno, krstno in evharistično bogoslužje.

Slavlje luči. Slavlje luči se začne pred cerkvijo z blagoslovitvijo ognja, s katerim prižge duhovnik okrašeno velikonočno svečo. Sprevod gre z velikonočno svečo na čelu v cerkev, ki je vsa v temi. V cerkvi verniki postopoma prižgejo od velikonočne sveče svoje sveče. Sprevod z velikonočno svečo skozi

cerkev ponazarja Kristusovo pot po svetu in postopno sprejemanje njegovega odrešenja. Nato poje duhovnik velikonočno hvalnico.

Besedno bogoslužje. Berila velikonočne vigilijske nam v zgoščenih pripovedi prikazujejo zgodovino odrešenja, ki bo svoj vrhunec dosegla ob drugem Kristusovem prihodu. Ob slavi zadonijo orgle in zvonovi. Po berilu duhovnik slovesno zapoje alelujo.

Krstno bogoslužje. Po sloves-

nem evangelijskem oznanilu Kristusovega vstajenja je blagoslov krstne vode in lahko tudi krst. V krstu namreč deluje moč Kristusove smrti in vstajenja. Obhajati veliko noč pomeni preiti s Kristusom iz smrti v življenje. Ta prehod se začne s krstom. Po krstu oziroma blagoslovu krstne vode vsi s prižganimi svečami v rokah obnovimo krstne obljube. Znova si pokličemo v zavest, da smo po krstu vcepljeni v Kristusovo velikonočno skrivnost, s Kristusom umrjemo in z njim vstanemo k novemu življenju.

Evharistično bogoslužje. Evharistična daritev velikonočne vigilijske je največje slavlje vsega liturgičnega leta. To je najbolj slovesna velikonočna maša.

Velikonočna nedelja

Velika noč je največji praznik krščanstva, dan nepopisnega veselja. Na ta dan se spominjamo in globlje doživljamo, da je Kristus s svojo smrtjo „uničil našo smrt in nam s svojim vstajenjem obnovil življenje“.

Zapoj veselo, o kristjan, veselja tvojega je dan! Zveličar naš je vstal od smrti in raj odprl nam je zaprti. Aleluja!

(Kristjan moli)

S Kristusom na poti v življenje

„Velikonočna skrivnost“ pravi Cerkev temu, kar vsako leto obhajamo in doživljamo v velikem tednu in na veliko noč. Zgodovinski dogodki Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja, ki se jih spominjamo, so notranja celota. Tudi v obhajanju velikonočnih skrivnosti ne smemo ločevati posameznih delov. Nenehno smo v nevarnosti, da jih trgamo iz celote ter jih jemljemo posamič in le same zase: navdušenje množice na cvetno nedeljo brez velikega petka, slovo pri zadnji večerji brez izdaje in trpljenja, križ in grob brez vstajenja, vstajenje brez križevega pota in smrti na križu. Človeško je to razumljivo: na Kristusovi poslednji poti je namreč toliko nasprotij, da jih težko sprejmemo kot celoto.

Toda prav v tem je velikonočna skrivnost. Človeško gledano je sicer pot od navdušenja množice v nasprotovanje in sovraštvo, v izdajo in obsodbo na križ pot v smrt in novo življenje. Božja moč pa se kaže v tem, da je ravno ta pot križa postala pot v novo življenje. Kristus je s smrtjo na križu premagal smrt in strl njevo moč.

Velikonočna skrivnost kot pot v življenje pa je še globlja. Kristusova smrt in njegovo vstajenje je naše odrešenje, je naša pot v življenje in tudi naša sedanja resničnost. Ko kristjani obhaja-

mo veliko noč, se ne spominjamo le zgodovinskih dogodkov. V velikem tednu se ne zbiramo le k spominskim slovesnostim. V veri smo prepričani, da je izdani, na smrt obsojeni in križani Kristus vstal od mrtvih in živi. Ne samo na Očetovi desnici, temveč sredi med nami v svoji Cerkvi, v nas samih. Če se mu odpremo v veri, upanju in ljubezni, če ne živimo sebično le sami zase, temveč tudi za druge, kakor je živel on, smo z njim na poti v življenje.

Eden izmed nas je, sredi med nami. V vsem nam je podoben, na isti poti trpljenja in smrti je, naš brat — in vendar hkrati ves drugačen: na poti skozi smrt v življenje, naš Odrešenik in Bog, mi pa njegovi bratje in sestre. To je velikonočna skrivnost! V globokem ponižanju ga vidimo, ko čaka, da bo stopil na križ. In vendar že v tem trenutku zaslutimo, da se človeška resničnost trpljenja in smrti v moči Kristusove osebnosti in njegovega vstajenja spreminja v novo življenje. Na poti življenja smo.

Dragi rojaki doma, v zamejstvu in zdomstvu, želim vam, da bi vam ta velikonočna misel razveseljevala življenjsko pot ter prežarjala temo trpljenja in preizkušenj ter v vseh nas poživila zavest, da smo otroci vstajenja.

Alojzij Šuštar,
nadškof in metropolit

Proti vrhu vstajenja

Kateri vrh je v veličastnem pogorju krščanskih resnic najvišji? Z drugo besedo: katera od teh resnic je najpomembnejša?

Če pogledamo z vidika snovnega kazmosa — v njegovem fantastičnem razponu med atomom in galaksijo, v prav tako fantastični raznoterosti rastlinskega in živalskega sveta —, se nam kot prva vsiljuje resnica, da Bog je: obstoj Uma in Moči, ki sta vse to ustvarila.

Katera resnica pa se nam predstavi kot največja, če pogledamo z razgledišča zgodovine?

Prav gotovo je to učlovečenje božjega Sina. Kaj si namreč moremo predstavljati večjega kot to, da Večni sprejme nase naš krhki človeški organizem in našo trpečo usodo, vključno s smrtjo? Kaj so ob Marijinem „Da“ angelu označenja punske vojne ali odkritje Amerike, francoska revolucija ali izkrcanje na Luni?

Kako pa se nam razporedi razgled, če se postavimo na stališče razvoja civilizacije?

V tem primeru zraste pred nami druga velika resnica: obstoj Cerkve, v njeni dvatisočletni kontinuiteti, v njeni velikanski civilizacijski in kulturni vlogi, v njeni doktrinarni in organizacijski kompaktnosti, v njenem binkoštnem odrešenjskem zagonu, v njeni svetostni rodovitnosti.

Lahko še vprašamo še drugače. Na primer: katera krščanska resnica najbolj prizadeva biološko sfero? Odgovorili bomo: čudežno materinstvo Matere božje.

Ali: katera od teh resnic najbolj prizadeva fizikalno-kemično sfero? Odgovorili bomo: evharistija, pri kateri kristjan vidi v zmesi vode in moke telo Vstalega.

* * *

Zdaj pa se vprašajmo: kako pa je z vrhovi tega pogorja, če pogledamo nanje s terase svojega človeškega jaza? Z vidika svojega osebnega interesa, kakor se reče?

Če pogledamo tako, se našim duhovnim očem kot najvišji prikaže vrh Vstajenja.

Z našega osebnega vidika je najpomembnejša resnica krščanstva pač resnica o vstajenju mrtvih.

Če se vse konča v grobu, je Bog povsem nezanimiv, saj se na tem svetu marsikaj odvija tako, ko da ga ni. Njegova previdnost je tako malo zaznavna, da je za ateiste Bog „odvečna hipoteza“, kakor je rekel eden izmed njih. Ja, kristjan mora verjeti, da ima Bog preštete vse njegove lase, kaj šele vse njegove upe in njegove žalosti, njegova veselja in bolezni: toda mar mu je dano izkustveno dojemati to božjo prisotnost, če izvamemo nekaj privilegiranih življenjskih trenutkov?

Če ni vstajenja, je Bog odvečno

vprašanje. V tem primeru je krščanstvo pravljica in je bilo dvajset stoletij Cerkve zastonj.

Če ni vstajenja, so vsi mučenci prelili svojo kri zastonj, so vsi svetniki izgoreli v svoji veri zastonj, so bili vsi cerkveni zbori veliki sejmi čenč, so bile vse katedrale brezsmiselni kupi kamenja.

Če ni vstajenja, je Baraga blodil ob Velikih jezerih za prividi. Če ni vstajenja, verski tisk izhaja zastonj. Če ni vstajenja, jaz v tem trenutku pišem zastonj, sredi brezsmiselne kraške nedelje, ob brezsmiselnem predpomladnem soncu.

Toda kristjan ve, komu verjame. Verjame nekomu, ki je rekel z božjo absolutnostjo: JAZ SEM VSTAJENJE.

Ali je potemtakem čudno, če je

krščanstvo ne obrobno, ampak v svojem bistvu eshatološko, se pravi projicirano v nesmrtnost? Če je zadnja beseda Nove zaveze „Pridi, Gospod Jezus?“ Če je vsa katoliška liturgija prežeta z mislijo na večno življenje?

Krščanstvo sprega svoje glagole ne v pretekliku nepovratnosti, ne v sedanjosti tesnobe, ampak v prihodnjiku slave.

Krščanstvo je v bistvu prihodnost.

Vsako veliko noč nam nanovo zažari tam v eshatološki dalji vrh Vstajenja: naj nam bo ob pogledu na njegove čudežne sinje obris lažje, ko nam je večkrat s krvavimi nogami orati skozi zamete in viharje tostranske Doline.

Alojz Rebula

VELIKI TEDEN

Še je temná. Gozd je gol.
Kelih trpljenja je tik Jezusovih ustnic.
Pred božjim grobom se izmenjuje straža.
Veliki petek potuje skoz deželo.

Sam — in vendar tarča za oči —
nese prav zdaj svoj težki križ na Golgoto,
ozira se na vse štiri strani svetá,
med onstranstvom in tostranstvom usodni molk.

Svetloba pa že ogreva ledeno krutost.
Večna luč močneje zažari.
Jezus Nazarečan je premagal smrt,
iz src izvirajo topli vrelci vstajenjske svetlobe.

Milena Merlak

Tast

— Ali ti veš, kje je Sveta dežela? me je vprašal, ko je vsake toliko vstal in v dolgi srajci odšepal na stranišče.

Moj tast je bil čudovit mož, prerinil se je čez osemdeseta, mizarstvo je bil njegov poklic, odkar pomni. Deske, obličji, dleta, ostružki, podobni pentljam, žaganje, in pa vonji, kakršne imajo samo lesóvi, globoki, kakor razplimovano morje, ostri, kakor bridke kopri-ve, mehki, kakor svilnati valovi belega kadila.

Vedel sem, kaj da ne bi, kje je Sveta dežela, tam je sedaj država Izrel. Predsednica te dežele je bila Golda Meyr.

Boji, ki so divjali tod za vsak kamen, so mi bili znani, prebral sem bil vse dosegljive knjige, nad vse me je ganila gradnja Burmanske ceste in kup drugih iznajdljivosti tega genialnega naroda, ki je še vedno raztepen po vsem svetu.

Moj tast v tej dolgi spalni srajci spominja na svetega Jožefa. Platenena je, sicer čista, a potemnjena, iz lanu uvezana.

Ni mi rekel, da bo umrl in da bi se rad prepričal ali je res živel on (Jezus), ampak, ko se je namestil nazaj na posteljo, s katere je gledal na leni, hipnotični tok, poln zavrtljajev, reke Krke, je vseeno podvomil.

— Kaj praviš, mi je rekel, ko je namestil vse bolečine, da so ga manj zdelovale, če bi ti jaz pot plačal, ali bi šel ti tja dol. Pogledat. In potem mi boš povedal, ali je res hodil po tisti deželi ali ni hodil. Mene zanima samo to. Drugo vem.

Rekel sem mu: — Oče, če to ni za vas prevelik strošek, saj grem rad, tudi mene daje marsikaj v zvezi s tem, videti to deželo pa mi bo prineslo mirù, prispodobe, ki jih je govoril, imajo še sedaj svoj okvir. Videti Naim, Kafarnaum, Galilejsko jezero in Goro blagrov je čisto nekaj drugega kot ta ime-na srečati kakor besede v evange-

liju. Stvarnost povelika besedo in beseda stvarnost.

— Glej, je rekel tast, ki ni bil tisti klasični zvijski tast, ampak oče, mene zanima prav to, če boš ti potrdil, da je bilo vse tisto res, potem nisem zamañ živel. Me razumeš. Za to gre. Potem bo moje življenje imelo pomen.

Nisem hotel slepariti in ga tolažiti, da je še čas, ko smo vsi vedeli, da je časa zelo malo. Celo premalo.

Ali bo še imel toliko sil, da me pričaka? sem začel razmišljati, ko sem ogledoval njegove roke, polne gub. Roke, ki jih je vtaknil v med in le-ta zdaj lije z njegovih prstov.

Take prste je načaral v letih dvajset ali trideset Jakac pesniku Miranu Jarcu.

Čez nekaj dni sem se dvignil z boeingom in odplul po zračni sinjini preko prebujajočega se sveta, ki se mi je zdel kot globoko korito oceana. Zrak pod menoj je bil steklen. Vodast.

Doma je umiral tast.

Vsi smo vedeli, da ga je obiskala bolezen, ki ima samo tri črke.

Skozi lino v trupu sem pokukal v globine, kjer se je penilo šampanjsko Sredozemlje.

Kakšen mir. Kako lepo, če bi se ta truga, ki je sicer reaktivna, nenadoma odprla in nas izbruhnila iz sebe daleč vsak sebi. Niti čutili ne bi, ko bi pristali na nekem drugem letališču.

A smo vendarle pristali v Lodu. Nikogar ni ganil dotik s to zemljo,

jaz sem zvrhan solz, mene tako srečanje, ki ima pomen zemlje, silno vznemiri.

Dežela vseh svetosti je dehtela po pomarančevcih.

Začel se je obisk, ki je vreden vsakega časa in denarja. Dolg, temeljit, brez spanja. Veš, da si privilegiraneec, ker si prišel v to deželo. To je kakor vstopiti v onkraj.

Vsi evangelijski rastejo tod.

Vsaka beseda korenini bodisi v Jeruzalemu ali Jerihi, Betlehemu ali Carzimu, bodisi na Taborski gori ali Betaniji, Judejski puščavi, Maharontu, Jordanu..., Karmelu, Jaffi, Mrtvem morju.

Abrahamov hrašt. (Kakor naše oljke).

Janez Pavel II. pravi prav, ko pravi, da je zakon duše tak, da ne more nobenega kraja docela zapustiti, ko se ga enkrat dotakne. Ko se dotikam vseh teh krajev, ki živé dvojno življenje, našega vsakdanjega in povrhu še večnega v evangelijskih poslanicah, drsim skozi prozornost kakor zvok neznanega predmeta; z malo fantazije Jehudy Menuhina bi bil lahko imenitna fraza na njegovi stradiivarki. Samo ta slavní violinist zna sanjati z zvokom tako senzibilno kot recimo Schumann.

A Jezus mi odgovarja: Tistih nekaj tonov, ki jih pastir piska na piščalko, mi je ljubši kakor Wagnerjevo opersko zobovje; toni piščali so del pokrajine in dojemajo harmonijo, ki je nihče ne sluti.

...Preberem Luka, ki piše o znamenitem Jezusovem spremstvu:

Magdaleni iz Magdale, Joani, ženi Herodovega oskrbnika Huza, Suzani... Ostanki nekdanje Magdale s svojo visoko travo spominjajo na Podgorjansko pogorje, ki sem ga tolikokrat prehodil ponoči v mesečini pa tudi podnevi po njenih številnih, kakor kače skotenih stezah.

Besede, ki jih Luka govori, ne spadajo nikamor drugam kot sèm.

Potem se bližamo Taborski gori, kjer se je nekega dne v avgustu Jezus spremenil in se pogovarjal z Ilijo, Mojzesom. Arabski mercedsi hropejo v strmino, polno vijugastih objemkov.

Pogledujem v Sveto pismo, v Mt. 17, 1-9 in Mr 9, 2-9 in Luko. Vsi trije sinoptiki govore o tem dogodku.

Naposled stojim na platoju, kjer sta se posmrtna Ilija in Mojzes

pogovarjala z Jezusom o trpljenju.

Kripta bazilike ima na ozadju na steklu dva somerna pelikana, skozi mavrico repa se pretaka v notranjost čudovita svetloba.

Tu berejo evangelij tudi naši skriti spremljevalci. Ne bodo jim zamerili, ker so brali misticizem, nasprotno, pohvaljeni bodo. (Zakaj, o tem ne bom tu razpravljal.)

Čisto na koncu stlačimo še obisk dvorane zadnje večerje in obisk Davidovega groba, ki ga objokuje le stari rabi.

Za konec obiščemo v bregu še kraj, kjer je Jezus objokoval usodo Jeruzalema. Skozi kovaško zakovano okno, kjer se že vidi panorama mesta, strmimo v stoletja, ki so minila, a so vendarle še vsa neganljiva. Nič pravzaprav ni spremenjeno, vse stoji in čaka.

Najbolj pa sta mi ostala v spominu dva mozaika: Zajetje v tisti noči na Oljski gori in Judov izdajalski poljub.

Potem se stari boeing dvigne kakor na suho vrženi kit. Kakor da s kljunom želi doseči rep. Čez čas pa se le vzravna in poleti proti soncu kot puščica. Pod nami je že Ciper kakor otroška hrasta; ocvirk.

Let je otožen kakor naše misli. Tudi naši skriti spremljevalci vedo, da to ni le navaden izlet, ampak iskanje korenin besedi, ki se ji pravi luč. (Kdor v mé veruje, živi večno.)

V dolgi vrsti let, ko sem nihal med vero in nevero, sem na deželo, kjer se je Jezus rodil, gledal kot

na nekaj izmišljenega, kakor na deželo Alfreda Nobla, Norveško, ali Španijo Krištofa Kolumba, ki sta in nista. Toda ko se teh dežel dotakneš, ko stopiš vanje kot popotnik, tedaj se krivnost umakne, in tisto nekaj je dejstvo, ki se ga ne da preklicati.

Čez dva dni sem že stal ob svojem tastu. Povedali so mi, da me čaka; samo še mene.

Vstopil sem nekaj obotavljaje v njegovo belo kamro.

Na omarici je trepetala sveča.

Začutil me je in spodvil izpod debelih vek oči, ki so postale debele. Prave koralde.

Gledala sva se, vedel sem, da me ne more več vprašati, če je vse res.

— Oče, sem rekel, vse, vse... je resnica.

— On, on tudi, je nekako še zmogel.

Pokimal sem mu.

Gledal je moje kimanje in videl moj strah. Kakor da tipa svet, je počasi zaprl oči in jih ni več odprl.

(Mladika, Trst)

Večno življenje

Po verj v Jezusa Kristusa in po delovanju Svetega Duha postaja kristjan deležen dostojanstva božjega posinovljenca. To občestvo življenja z Bogom v Kristusu je začetek večnega življenja v njem. Kristanova naloga je torej ohranjati in do polnosti razvijati ta dar, ki mu je zaupan. Če bo zvesto vztrajal do smrti, ve, da se bo izpolnila jasna Kristusova beseda: „Volja mojega Očeta je namreč ta, da bi vsakdo, ki vidi Sina in vanj veruje, imel večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan... Kdor vame veruje, ima večno življenje.“ Telesna smrt spremeni samo način našega bivanja: poveza s Kristusom se ne pretrga, marveč se šele pokaže v vsej svoji luči: iz kraljestva minljivih zemeljskih stvari človek preide v

duhovno in večno kraljestvo življenja z Bogom.

Izraz „raj“ ali „nebesa“ pomeni življenje z Bogom tistih, ki so odšli od nas. O tem, kaj bo to večno življenje z Bogom, si človek na zemlji ne more napraviti primerne predstave. Manjka mu namreč jasen pojem o večnosti, nima nič drugega, kakor le analogno podobo o tem, kaj je Bog, in negativno sliko o tem, kar bo on sam. Zato se kristjan preprosto drži tega, kar mu je razodeto; razodetje mu pove, da bodo pravični deležni življenja in miru in popolne sreče v gledanju Boga in v občestvu svetih. „In tako bomo vedno z Gospodom,“ piše sv. Pavel. „Tolažite se torej med seboj s temi besedami.“

Razodetje govori tudi o neki

drugi možnosti po smrti: o peklu in pogubljenju. Kdor ob polni zavesti glede tega, kar dela, odklanja Kristusovo besedo in odrešenje, ki mu ga ponuja, ali potem, ko ga je sprejel, zakrknjeno vztraja v ravnanju, ki je proti Kristusu postavi, oziroma živi na način, kakršen ni v sk'adu z zahtevami vesti, ne bo dosegel svojega namena. Ob koncu svoje poti se bo s svojo nesrečo znašel stran od Boga. Sveto pismo imenuje to stanje s turobnim izrazom „druga smrt“.

Jasno je, da noben človek ne more soditi o kom, ali ga je zadelo takšno gorje. Le Bog ve, kdo so tisti ljudje in ali so res tam.

Toda razodetje nam razodeva še neko drugo stanje. V njem se znajdejo tisti, ki sicer v trenutku smrti niso ločeni od Boga, ki pa z Njim zaradi skušnjav in krhkosti zemeljskega življenja vendar še niso v polni zvezi. Ta položaj rajnih imenujemo „vice“ ali stanje očiščevanja pravičnih duš, preden dosežejo popolno občestvo življenja z Bogom. Kristjan moli, daruje dobra dela in prosi za te duše, da bi bile rešene svojih madežev.

Nazadnje bo po božjem načrtu nastopil čas, ko bo tek zgodovine končan in se bo Jezus Kristus prikazal na zemlji v poveljani podobi. Nihče ne ve za dan in uro, kdaj se bo to zgodilo. To je skrivnost prihodnosti, ki je ne pozna noben človek. Kristjan pa jo že gleda v veri in ta skrivnost vzbuja pripravljenost in čuječnost Cerkve. Vsak dan morajo biti kristjani či-

sti, goreči in pripravljeni na sprejem Jezusa Kristusa, saj se bodo tisti dan srečali z njim iz obličja v obličje.

Tedaj bo človeštvo doseglo v Bogu svoj namen in slavo, za kar je bilo ustvarjeno. Človeška govorica ne more popisati tega nadčloveškega izkustva. Zato sveto pismo uporablja prispodobne in bleščeče simbole; prišlo bo do vesoljnega vstajenja. Pravični bodo spremenjeni in upodobljeni po vstalem Kristusu. Telo tistih, ki bodo živeli z Bogom, bo poveljano in brez nepopolnosti zemeljskega življenja. Izražalo bo osebnost vsakogar v polnosti njegove lepote. Veselje in veličastvo bosta za pravične v očitnem sorazmerju z božjimi darovi in s tem, kako so jih uporabili. Ko bo izginil z grehom in smrtjo zaznamovan svet, bosta nastala „novo nebo in nova zemlja“, „božji sijaj bo razsvetljeval mesto“ in „Bog bo vse v vsem“.

(Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu.)

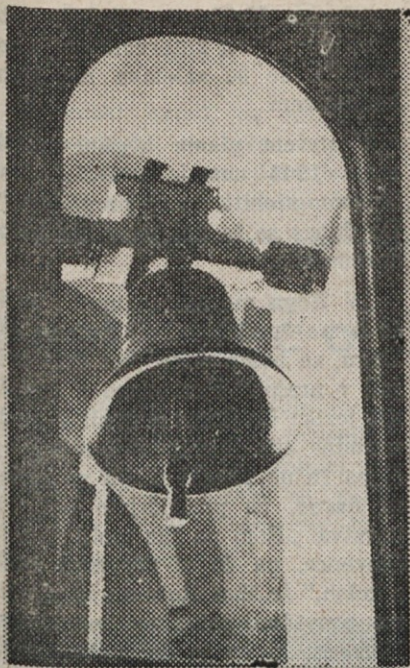
Križa teža in plačilo

Iz govora lic. Milana Magistra na praznik Kristusa Kralja, 25. XI. 84,
ob 25-letnici Rožmanove smrti, v Slovenski hiši — 2. del.

Zahteva etike je, da mora biti izrečena beseda resnična. Rožmanove besede so še danes resnične, nobene svojih besed ni bil prisiljen preklicati; še celó njegove napovedi, ki se po svoji naravi gibljejo v svetu možnosti, se spolnjujejo. Medtem pa so komunisti svoje osvobodilne znake že zdavnaj zavrgli in sami na ves glas oznanili, da je bila njihova borba socialna revolucija in ne osvoboditev slovenskega naroda. Lagati narodu v važnih narodnih zadevah je največje zlo, ker ima za narod neizmerne posledice. Dokazni material obtožuje komunistično partijo laži in zato izdajstva nad narodom. Z oblatenjem našega škofa je bil kršen etični red. Za človeka, ki je pravilno učil in videl nesrečo slovenskega naroda zaradi komunizma, mora slovenski narod zahtevati pravice. Največja odlika za škofa našega stoletja in največji ponos za slovensko Cerkev je, da je bila v tisti dobi ustrahovanja morda edina v Evropi, ki je sprejela boj proti komunizmu iz načelnosti, ne pa zaradi poloma ali preživelosti komunističnega sistema. Ni gledala na posledice in trpljenje ter mučeništvo svojih duhovnikov in vernikov. Kakor je

obsodba sv. Ivane Arške po tolikem času zadela nazaj njene krivične sodnike, tako bo „izdajstvo“ škofa Rožmana padlo nazaj na komunistično sodno oblast. Škof je bil poražen na zunaj, ali njegova pravična zadeva ni mogla biti prizadeta.

Križe je škof Rožman sprejemal upogibajoč se božji volji, a svojemu trpljenju je dajal določeni namen: „da se ne bi nobena duša zgubila za zveličanje.“ — „Moja dolžnost je moliti in trpeti. Jaz sem škof, zato je to moja dolžnost,“ je rekel. Kako velika beseda, natrpana s svetostjo! Njegova duša je morala zavestno iti skozi vse dušne stiske: stiske človeka in škofa. Obrekovali so ga in hujskali so proti njemu vernike; obrekovanega so ga postavili v zgodovino in učbenike, da otroci njegovih vernikov še naprej pijejo iz zgodovinske mlakuže; lastni duhovniki so mu bili nezvesti; podcenjevali so ga „napredni“ in „ljudski“ duhovniki; bil je v nevarnosti za smrt, v nevarnosti za mučenje; pobili so mu krščanske fante in može; zapirali so mu jih okupatorji, uničevali so mu narod; njegovo ljudstvo na Koroškem so zatirali in mu pisali nagrobnik; komuni-

zem mu je škofijo in Slovenijo spreminjal v brezbožno puščavo in misijonsko deželo; trpel je, ker ni razvidel božjih načrtov, čeprav se jim je pokoraval; sklanjal je glavo kot Abraham pred božjo voljo; na milost in nemilost je bil prepričan zavezniškim oblastem, ki jih je imel za prijatelje; škofovska služba mu je ukazovala imeti stike z okupatorji, za katere je vedel, da so sovražniki njegovega ljudstva; moledovati in poniževati se je moral pred njimi, ko je prosil za življenje rojakov in tudi za svoje komunistične sovražnike; trpeti je moral pogojenost, ki je izvirala iz škofovskega dostojanstva,

biti prisoten pri dejanjih, ki mu jih je ono velevalo, srce pa je zraven jokalo; na starost je trpel odsotnost od lastnega doma; potrpeti je moral nerazumevanje predstojnika, ki je bil po svojem izdajalskem „verniku“ lažno obveščen o njegovem delu; trepetati je moral za zveličanje njemu zaupanih duš; gledati je moral vse javne grehe, ki jih je njegovo ljudstvo počenjalo.

Glejte, slovenski katoliški škof! Kdo mu je enak, koga bolečina je bila večja?

Pa so tudi na tem velikanskem križu vzbrstele mladike plačila.

Ljubljanska škofija je za časa Rožmanovega pastirovanja močno versko zaživela. Medtem ko so podirali evharistične križe po naših planinah, je toliko bolj v mladih srcih zagorelo evharistično življenje. Evharistični Jezus je naši mladini vzbujal junaštvo in celo mučeništvo. Škof je kljub bolečini zahvaljeval Boga za krščanske mučence. Plačilo za njegovo skrb je bila spokorna procesija, ki se je tri ure zlivala 20. maja 1943. leta na Rakovnik k Materi božji. Istega dne se je narod posvetil Marijinemu brezmadežnemu Srcu in škof je v Argentini 1. 1949 s ponosom in vero izjavil, da je bil „naš slovenski narod, v kolikor je bil svoboden, prvi na svetu, ki se je kot narod posvetil Srcu Marijinemu.“ Prav tako je bila verjetno edina ljubljanska škofija tista, ki je kot celota petega maja 1945 končala petič pobožnost petih pr-

vih sobot, kakor je prosila Marija v Fatimi. Ali je potem naključje, da je škof kot begunec prišel ravno v Lienz, kjer je bila v cerkvi Fatimska Mati božja, da je pred njo maševal maja 1945, ko se je po njegovih besedah šele „začenjal veliki petek našega ljudstva“ in so naši domobranci stopali v temo tretje golgothske ure. To je bil skrivnosten božji način plačevanja, katerega neskončno vrednost bomo spoznali v večnosti.

V plačilo je bila škofu tudi pobožnost do Srca Jezusovega, ki nam še sedaj skozi vsa dolga leta zdomstva vzdržuje versko raven in ohranja vero naše mladine.

Največje plačilo pa mu je bila zavest o izpolnjeni dolžnosti in končno potrjenje njegovega ravnanja z blago svetlobo, ki mu jo je naklonila nebeška Mati v Fatimi l. 1957.

Samo življenje, ki ima nekaj povedati, je človeka vredno. Rožmanovo življenje pa je knjiga, ki jo polagamo na bralno stran naših slovenskih oltarjev. Njegov nauk ni drugega kot Kristusov nauk in njegova modrost je navdihnjena od osebnega trpljenja in svetosti. Za današnjo dobo in vse čase ohranjamo njegovo učenje. Zato hočemo poudariti nekaj njegovih vodilnih misli:

„Odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu... največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda.“ Škof ni bil proti komunizmu, ker ne bi imel pozitivnega

programa. Krščanstvo je bilo tisto pozitivno, proti kateremu se je zaletel in se še zaletava negativni komunizem.

V prvem pismu beguncem 24. maja 1945 nas je pozval: „Vse moramo storiti, da ne propademo“. Do danes se ta naloga v bistvu ni spremenila.

„V Boga moramo zaupati, kajti če bomo Angležem bolj zaupali kot Bogu, se bomo nekoč kot črvi zvižali v prahu.“ Prevedeno v današnji jezik: Če bomo zaupali v mednarodne sile in zapustili misel na Boga in ne prosili njega za tlačeni narod, ne pričakujmo božjega varstva. „Bom pa jaz molil za vse Slovence, pa če si zdrgnem kožo s kolen,“ je škof Rožman odgovoril na previdno politično potezo dr. Korošca, ki se je dal ustrahovati Hitlerjevi grožnji, da bi javna molitev za slovenski narod skalila mednarodne odnose.

„Marija bo slovenski narod rešila, če se bo dal rešiti.“ „Če kaj velja beseda Marije, potem smemo upati,“ je škof zatrdil v Argentini l. 1949.

„Rad pomagam vsakomur in bom tudi po smrti pomagal, če me boste prosili za posredovanje.“ Zdi se nam, da teh besed ne more izreči nihče drug kot človek, ki je kot svetopisemski „pravični“ mož, ki ima polno zavest o izpolnjeni dolžnosti in neizmerno upanje v božjo usmiljenost po smrti, pa jasno vero v občestvo svetnikov in vernih duš. Mož, ki se je zavedal,

da je Kristus obljubil blagost tistemu, ki je zaradi pravice preganjan.

Slovenski narod, ne pozabi na svoje svetnike, če hočeš biti vreden njihovega posredovanja, ko prosiš za svobodo in obstanek!

Svetnike oživlja vsakemu narodu Duh, ki je večni. Zato pozna potrebe vseh časov in vseh ljudstev in bo na tvoje prošnje težje Rožmanovega križa spreminjal v plačilo narodu, kar je bil veliki smisel škofovega življenja.

Škof Lenič o škofu Rožmanu

Ob 25-letnici smrti ljubljanskega škofa Rožmana je 16. novembra maševal v ljubljanski stolnici pomožni škof dr. Lenič za rajne ljubljanske škofo in kanonike. Med mašo je povedal tole:

Ali ni pravkar prebrana božja beseda (Kdo bo tožil božje izvoljence? Kdo jih bo obsodil?... Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili, veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih!“) nadvse primerna za naše nocojšnje razmišljanje, ko se ob naših škofih in duhovnikih-kanonikih z vsem spoštovanjem spominjamo 25. obletnice smrti škofa Gregorija Rožmana, ki je 16. novembra 1959 v velikem trpljenju umrl v Clevelandu v ZDA. Kljub svoji neizčrpni srčni dobroti, kljub svojim najčistejšim namenom, s katerim je vedno hotel služiti svojemu ljudstvu, kljub velikanski meri trpljenja, posebno duševnega, je tudi še danes nenehno deležen vsakdanjega zasramovanja, kar tudi vsak dan spričuje krivični sramotilni steber pred njegovo nekdanjo stolnico.

Z zadoščenjem smo zadnje čase lahko ugotovili, da so se le našli pošteni ljudje, ki so si javno upali

povedati, da vse to, kar smo do danes morali poslušati in brati o škofu Rožmanu, ni zgodovina. Zgodovina je zahtevna in hoče imeti ne en sam odgovor, pač pa odgovore na mnoga vprašanja. Vpraševati se moraš zakaj, v kakšnih okoliščinah, s kakšnim namenom se je nekdo v danem trenutku odločil tako in ne drugače...

Ko je Rožmanov prednik škof Jeglič v maju l. 1929 na dekanski konferenci predstavil dekanom svojega koadjutorja Rožmana, ga je pozdravil takratni stolni dekan Ignacij Nadrah in rekel: „Sedanji škof Jeglič je škof spoznavavec, njegov naslednik pa bo škof mučenec.“ In Rožman si je takrat zapisal v dnevnik: „Ali je bil Nadrah prerok? Zelo verjetno, zakaj revolucije niso izključene.“

Potem smo skozi deset let poznali škofa Gregorija kot povsem nepolitičnega škofa, kar so mu vsi priznavali in videli v njem le dušnega pastirja s širokim srcem. Škofa, velikega oznanjevalca božje besede. Plečnik je dejal o njem: „V Ljubljani je samo en dober govornik, škof Rožman.“

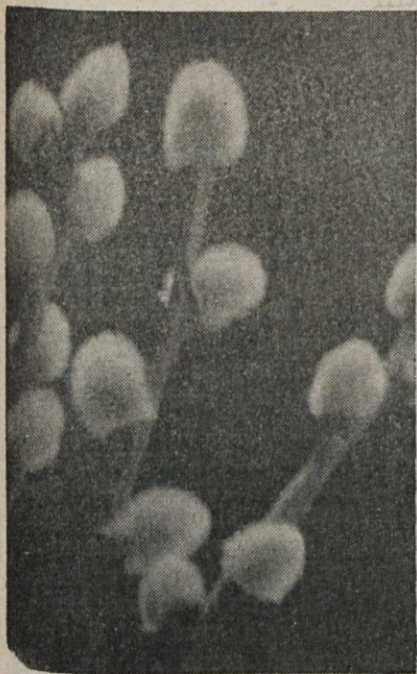
Prišla je vojna, ki jo je Rožman slutil vnaprej kakor morda nihče med nami. On, ki je iz bojev na Koroškem poznal Nemce, je nenehno svaril pred njimi. „Ne poznate Nemcev, boste videli,“ je velikokrat ponavljal. Če je bil kdo med nami res zaveden narodnjak, Slovenec z dušo in srcem, je bil on. Trepetal je za usodo naroda tiste usodne dni leta 1941.

Vojna se je začela z vsemi grozotami. Nemci so na Gorenjskem, v Zasavju in na Štajerskem počenjali zločin za zločinom, deportirali, morili. Ljubljano so zasedli Italijani. Rožman se tudi Italijanov ni razveselil in se dolgo ni mogel odločiti, da bi stopil v stik z njimi. Šele ko je bila Ljubljana polna beguncev, ki so trepetali, da bi jih Italijani vrnili Nemcem, se je Rožman na prigovarjanje stežka odločil, da je stopil v stik z Italijani, ki jih je v takratnih razmerah imel za manjše zlo.

Sedaj se je začelo Rožmanovo dobrodelno delovanje, reševanje ljudi vseh nazorov in strank. Na poti k italijanskim oblastem se je nekoč ustavil sredi takratne Zvezde na Kongresnem trgu in rekel dobesedno: „Morda me bodo po osvoboditvi napadali, da sem sodeloval z okupatorjem. Nihče pa ne ve, koliko notranjega odpora mene stane takšna pot. Pa moram iti, da rešujem uboge ljudi.“

Ne smemo nikoli pozabiti, da je pri vsem svojem nadaljnjem odločanju imel vedno pred očmi samo eno obliko najbolj grobega stalinističnega komunizma, ki ga je kot vsestransko izobražen človek dobro poznal in ga danes obsoja ves kulturni svet. Povrhu je bil še sinovsko poslušen svetemu očetu Piju XI. in njegovi besedi: „Komur je mar krščanske kulture...“

Ko danes gledamo nazaj, bi tudi mi v marsikateri zadevi želeli, da bi se bil odločil drugače. Toda

lahko nam je govoriti danes, težko pa se je bilo odločiti v takratnem trenutku. Samo tisti, ki bo zares iskreno iskal zgodovinsko resnico v takratnih okoliščinah, bo mogel pravilno opravičiti ali tudi pravično obsoditi.

Pethajst let je škof Rožman nato deloval v tujini, kamor so ga z zvijačo zvalili proti njegovi volji. Postal je vrhovni dušni pastir slovenskih izseljencev in zdomcev. V nenehnem delu in žrtvovanju je še posebej zunaj zorel v svetniško osebnost, zapostavljen, zastraševan in zasramovan, mnogi ga niso razumeli...

Iz tega časa izvira eno njegovih

pisem, v katerem je izpovedal, da se je že ob nastopu svoje škofovske službe ponudil Bogu za popolno žrtev za blagor svoje škofije in svojega ljudstva: „Naj bom zaničevan in zasramovan, naj bo moj grob v tujini neznan, samo da bi vse to koristilo mojemu ljudstvu!“ Bog je njegovo ponudbo sprejel. Kako samotnen je njegov grob na ameriških Brezjah!

Mi danes ob 25. obletnici njegove smrti v sinovskem spoštovanju gledamo nanj in na njegovo življenje in kot otroci za očeta prosimo Boga, naj mu bo on prebogato plačilo. Vso tolažbo pa nam daje božja beseda, ki smo jo slišali: „Kdo bo tožil božjega izvoljenca?“

Vemo, da je imel škof Rožman v življenju in po njem mnogo sodnikov, uradnih in neuradnih, zlonamernih in tudi dobronamernih. Zato nam daje prebrana božja beseda veliko tolažbo, da je že našel pravičnega sodnika v Bogu, „ki je vso sodbo prepustil Sinu“.

Kdo ga bo obsodil? Gotovo ne Bog, ki edini pravično sodi in tudi edini opravičuje. Obsodil ga ne bo Kristus, ki je tudi zanj umrl in vstal, sedaj prosi zanj in je tudi zanj spregovoril besede: „Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in vse hudo zoper vas govorili! Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih!“

Naj žarek tega obljubljenega veselja nocoj posije tudi med nas!
(Naša luč, 1985./1)

Pogovor z mariborskim škofom dr. Francem Kranbergerjem

Gospod škof, bili ste dolgo časa voditelj semenišča in za temeljno nalogo svojega škofovskega poslanstva ste si zadali tudi skrb za duhovne poklice. Kako bi nakazali pomen in vlogo semenišč v Cerkvi na Slovenskem?

Spominjam se tistega srečanja in pogovora s škofom Maksimiljanom Držečnikom, ko mi je še mlademu duhovniku izročil dekret za službo v Slomškovem dijaškem semenišču. Rekel je: „Učili in vzgajali boste mlade fante in jim pomagali!“ Niti slutil nisem, da bo to delo trajalo skoraj 20 let.

Res je, učil sem, a gojenci so učili tudi mene. Vzgajal sem jih, pa tudi oni so vzgajali mene. Delo v semeniščih je lepo, ker je delo z mladimi ljudmi, večkrat težko, vedno pa odgovorno pred Bogom, Cerkvijo, lastno vestjo in pred mladimi duhovniškimi kandidati.

Življenje in vzgoja v semenišču pomagata kandidatom, da pridejo najprej do osebne človeške zrelosti. Kdor hoče postati dober duhovnik, mora biti dober človek. Ta človeška zrelost se kaže v kandidatuvi notranji uravnovešenosti, v sposobnosti treznega odločanja in pravilnem presojanju vsega; v obvladovanju značaja, lastni vzgoji

volje in oblikovanju vesti. To se na zunaj kaže v iskrenosti, čutu odgovornosti, zvestobi dani besedi, skromnosti in pripravljenosti pomagati drugim.

Leta dijaškega in bogoslovnega semenišča so leta iskanja, spoznavanja božjega klica in duhovniškega poklica; so leta zorenja v veri in življenjski velikodušnosti. Semeniška vzgoja je pomoč pri tem iskanju, spoznavanju in zorenju.

Semenišče nadalje pomaga mlademu človeku, da si sestavi pravi red življenjskih vrednot. To je seveda možno samo ob pristni razlagi in osebem premišljevanju evangelija.

Ker so danes osebni in občestveni ideal v krizi in ker ideali današnjega mladega človeka spreminjajo svojo mikavnost kakor fata-morgana v puščavi, je pomen in naloga semenišča, da pomaga gojencu odkriti tiste osebne in občestvene ideale, zaradi katerih se splača stopiti na duhovniško pot. Ti so: Kristus — Bog in človek, skrivnost Cerkve, življenjska svetost, služba drugim... Te ideale je mogoče odkriti samo v sožitju s Kristusom, kateremu postanejo kandidati z duhovniškim posvečenjem na poseben način podobni. Tega sožitja

se učijo ob vsakodnevni evharistični daritvi, študiju in poglobljanju v sveto pismo, ki je duša teologije in semeniške vzgoje, ob iskrenem češčenju Matere božje in ob pridobivanju duha molitve,

ki duhovništvo osmisli in prinaša moč.

Poseben namen in naloga semenišča je, da kandidate pravočasno seznani z načinom duhovniškega življenja, pravilno predstavi duhovniški celibat — neoženjenost zaradi božjega kraljestva (Mt 19, 12), da bi lahko, po besedi apostola Pavla, vsem postali vse. Gre za osebno in svobodno odločitev: duhovniško življenje ne sme biti kandidatu vsiljeno, ampak od njega samega izbrano in sprejeto kot božji dar, s katerim se velikodušno posveti Bogu in ljudem.

Za dijaška semenišča je pomembno, da sta vzgoja in življenje povezani z družino. V zadnjih letih je v bogoslovje vstopilo več kandidatov, ki niso bili v malih semeniščih. To je razveseljivo in pozitivno znamenje za vzgojo v družinah, ki so „prva semenišča, če so prežete z duhom vere, ljubezni in pobožnosti“ (DV 2). Vstop v semenišče ne sme biti odtujitev družini in družinski vzgoji, marveč njeno spopolnjeno nadaljevanje.

Posebej ste se poglobljali v življenje in delo svojega svetniškega prednika Antona Martina Slomška. Bi lahko v luči njegovega pričevanja povedali, kakšno vlogo imajo duhovni poklici za življenje našega naroda?

Za pravilno razumevanje svetniškega škofa Slomška je potrebno upoštevati takratne razmere. Duhovnik Slomškovega časa je po-

leg svojega poslanstva opravljal še kulturno, jezikovno, narodno buditeljsko, pedagoško, socialno in še kakšno drugo delo. V ospredju tistega časa so bila v slovenskem javnem življenju narodnostna in jezikovna vprašanja. Slomšek je izšel iz slovenskega naroda in delal zanj kot duhovnik in škof. Osebnopoglabljanje v duha sv. Cirila in Metoda ga je privedlo do načela: K slovenskemu človeku naj pride slovenski duhovnik, da bo vera in versko življenje nekaj domačega, ne pa tujega, nekaj „našega“, ne pa naučenega od nemških sosedov. Zato je kot bogoslovec in pozneje kot spiritual (duhovni voditelj) v nemškem Celovcu vodil tečaje slovenskega jezika.

Njegovo skrb za duhovne poklice razodeva ustanovitev dvojnega malega semenišča, v Celju in Mariboru. Oba zavoda sta se pozneje združila v centralno semenišče. Takoj po prenosu škofijskega sedeža (1859) je ustanovil v Mariboru prvo visoko šolo — Teološko šolo z bogoslovjem, ki je bila ne-

kaka predhodnica sedanje mariborske univerze. Prav letos poteka 125 let od tega dogodka. Po duhovnikih je Slomšek slovenski narod v verskem in moralnem pogledu vzgajal, v kulturnem in jezikovnem pogledu učil, v narodnostnem pogledu pa budil.

Danes so razmere drugačne. Veliko del, ki jih je v preteklosti opravljal duhovnik, so prevzele druge ustanove. Duhovniku je ostalo tisto, kar je zanj bistveno in kar je zajeto v Kristusovem naročilu: Pojdite in učite! (Mt 28, 19). Pojdite in oznanjajte evangelij! (Mt 16, 15). Prav zato imajo duhovni poklici v življenju našega naroda svoje nenadomestljivo poslanstvo: z oznanjevanjem evangelija buditi verske in moralne vrednote; sredi zmaterializirane življenja odkrivati našemu človeku duhovno in nadnaravno poklicanost; sredi prepletanja najrazličnejših idejnih in ideoloških tokov pokazati vsakemu rodu „pot in resnico in življenje“ (Prim. Jn 14, 6).

BANDERA VSTAJENJA

Kamniti pokrov skoči kvišku,
raglje žalosti in čakanja obstanejo,
svetloba ogreva ledeno

zimsko krutost,
iz srca izvirajo topli vreli,
prsti ljubezni barvajo prhe.

Večna luč močnejše zažari...

Jezus Nazarečan je premagal smrt:
vesela velikonočna procesija
mu sledi.

zvonovi in glasovi pojejo Aleluja,
praznično plapolajo
bandera vstajenja.

Milena Merlak

Narodni odbor za Slovenijo

IMENOVANJE NOVEGA PREDSEDNIKA IN PODPREDSEDNIKA NARODNEGA ODBORA ZA SLOVENIJO

1. januarja 1985 je bil imenovan za predsednika Narodnega odbora za Slovenijo na predlog Slovenske ljudske stranke njen član načelstva in dosedanji član NO g. Rudolf Smersu.

Istočasno je bil imenovan za podpredsednika NO za Slovenijo na predlog Slovenske demokratske stranke njen član dr. Anton Komotar.

Njune podatke bomo objavili v prihodnji številki naše revije.

Za člana pa je načelstvo Slovenske ljudske stranke izbralo Petra Markeša, podnačelnika SLS za Kanado.

NAZNANILO NARODNEGA ODBORA

Po posvetovanju z vsemi člani NO je bilo sklenjeno in sporočamo slovenski javnosti, da se Narodni odbor za Slovenijo z današnjim datumom preimenuje v SLOVENSKI NARODNI ODBOR (SNO). Preimenovanje, sklenjeno po dolgem premišljevanju, je izraz razmer v Sloveniji in dojemanja naše slovenske bodočnosti. Po skoraj 40 letih politične diaspore in razvoja dogodkov doma je postala politična nujnost ne samo dejansko, nego tudi formalno, nastopati pod imenom, ki nedvomno bolje izraža suverenost našega naroda.

Za Slovenski narodni odbor:

Dr. Ludvik Puš

Dr. Peter Urbanc

tajnika

23. december 1984

POZDRAV OB VSTOPU V SPOMINSKO LETO

Slovenci!

„Resnica Vas bo osvobodila!“ Ta obljuba se razlega preko tisočletij in velja za vse ljudi, pa tudi narode, ki so izgubili notranjo in zunanjo svobodo.

Štirideset let bo, odkar je komunistična stranka dosegla oblast z revolucijo in pričela neovirano izvajati nasilje nad slovenskim narodom. Sadovi njenega delovanja so očitni. Zdaj postaja jasno že tudi novim rodovom, da vodi pot do požitve in rasti v našem narodu preko iskanja zgodovinske resničnosti in odkritosrčnega poglobljanja v družbeno realnost, ki je bistveno drugačna od one, ki jo oznanja komunistični totalitarni sistem.

Življenjske korenine slovenskega naroda so ogrožene! To, kar danes grozi narodnemu obstoju, je prav isto zlo, kateremu se je demokratični narod postavil po robu med revolucijo, v dobi sovražne okupacije. Marksistični materializem, ki ga širi v našem narodu komunistična stranka, je tista razkrojevalna sila, ki uničuje narodno zavest. Biti zaveden Slovenec zahteva danes civilnega poguma ne le v zamejstvu in zdomstvu, marveč celo v republiki, ki nosi slovensko ime.

Za ohranitev slovenstva je potreben globok narodni prerod, ki ga totalitarni režim onemogoča. Zato moramo na ogroženost slovenstva nenehno opozarjati mi, ki živimo zunaj domovine, v prepričanju, da bo narod našel v sebi sile, ki mu bodo dale zagona, da bo vzdržal in preživel pritisk sedanje tiranije, kakor je to storil še vedno v teku zgodovine.

Navidezna trdnost sistema naj nas ne vara. Pod tem videzom se skriva neresničnost komunistične „demokracije“, neuspešnost zlagane „samouprave“, pa mreža skritih koristi vladajoče manjšine. Ko se bo naš narod zavedel in pričel imenovati stvari po svojem imenu, bo pod silo resnice sprhnelo trhlo ogrodje, ki skuša resničnost prikrivati ljudstvu.

Od pričetka leta, ki pomeni štirideseti milijnik tudi na poti povojne politične diaspore, vabimo vse rojake, da uprejo pogled naprej. Povsod, kjer živi slovenski rod, naj se širijo in poglobljajo razgovori o poti v novo, pravično in svobodno obdobje slovenske prihodnosti, na podlagi spoštovanja naše resnične skupne preteklosti.

Vabimo pa tudi bratske narode, ki živijo prav tako pod pritiskom jugoslovanskega totalitarizma, naj požive v svoji sredi in med seboj odkrit in jasen dialog glede ureditve naših bodočih medsebojnih odnosov.

Slovinci hočemo, naj bo naša slovenska država svobodna, demokratična in samostojna. Zavedamo pa se, da se naša usoda prepleta z usodo bratskih narodov. Potrebno bi bilo tedaj iskati v soglasju z našimi slovenskimi sosedi demokratičnih načinov za pravično notranjo in zunanjo družbeno ureditev, da prehod iz nezaželene sedanosti v zaželeno prihodnost ne bo zahteval od naših narodov novih, nepotrebnih žrtev.

Ti razgovori naj bi upoštevali dosežke dosedanjih alternativ, da bodo resnično znak rasti in ne le brezplodnega razpravljanja, ki je tuje slovenski tradiciji.

V upanju, da bi nam bili skrajšani dnevi preizkušnje ter politične in duhovne nesvobode, želimo vsem rojakom leto uspehov in božjega blagoslova.

Za Slovenski narodni odbor:

Dr. Ludvik Puš
tajnik

Dr. Anton Komotar
podpredsednik

Dr. Peter Urbanc
tajnik

Rudolf Smersu
predsednik

Januar 1985.

Kdo živi duhovno življenje ?

Zgodovina razmerij med vernimi in neverujočimi je pri nas obremenjena tudi z nerazumevanjem s strani prvih in drugih. Med vsem tem, kar so neverujoči pisali o veri in kar še danes nekateri mislijo ter o veri pripovedujejo mladim rodovom med njihovo vzgojo, je še vse preveč poenostavljanj in netočnih trditev. V teh opisih vere se vernik ne more prepoznati. „Če je vera to, kar pravijo nekateri njeni kritiki, potem tudi jaz nisem vernik,“ lahko marsikdaj rečemo verniki. Ne da bi vedno šlo za namerno potvarjanje, pač pa se je včasih težko vživeti v doživ-

ljanje in mišljenje drugega človeka. Kristjan si prav tako težko predstavlja, kaj veruje na primer budist, zato smo danes v ocenjevanju in podajanju drugih verstev, posebno še vzhodnjaških, zelo previdni. Nekaj podobnega velja tudi za razmerje med vernimi in neverujočimi. Drugi v druge se težko vživljamo. In ker se vera v svojih izrazih vedno neustrezno povnanja, je nevarnost nesporazumov še večja. Ko veren človek včasih sliši, kaj si o veri in verujočih predstavljajo neverujoči, nehote pomisli: „Ali me imajo res za takega čudaka?“ V romanu V Sibilinem vetru polaga pisatelj kristjanu v usta besede, ki jih govori nekrstjanu: „Vernik z lahkoto razume nevernega, ker ima v sebi poleg svoje vere tudi vso njegovo nevero: neverni pa ne more razumeti vernega, ker v sebi nima nič drugega kot svojo nevero.“ V bistvu mogoče to tudi drži, kolikor je res, da je treba vero vzdrževati, medtem ko nevere ni treba. Zato pravijo psihologi religije, da sta vera in nevera nesimetrični. Vera se ohranja in poživlja z dejanji (molitve, sodelovanje pri občestvenem bogoslužju, življenjski slog, ki ga določajo z vero prežeta moralna pravila), tako da brez teh dejanj vera nujno usiha. Nevera pa takih dejanj ne potrebuje in

jih dejansko tudi ni. Po drugi strani pa nas izkušnje učijo, da verniki tudi vedno ne razumemo neverujočih in jim včasih po krivici odrekamo nekatere lastnosti in sposobnosti, ki jih ima vsak normalno razvit človek, le da so te pri vernem močno obarvane z vero. Zato nekateri mislijo, da so z vero tudi neločljivo povezane in jih tam, kjer ni vere, čisto preprosto ni. Tako na primer verni človek živi svoje moralno življenje v luči „desetih božjih zapovedi“. Zato se lahko zgodi, da misli, da neverujoči, ki Boga ne prizna, tudi tistega, kar uči zadnjih sedem „božjih“ zapovedi, ne spolnjuje. In vendar to ni res.

Nekaj podobnega je tudi s tako imenovanim duhovnim življenjem. Nevera se pri nas pogosto odeva v plašč materializma, zato je še toliko bolj razumljivo, da se vsiljuje misel, da materialist, če je dosleden, odklanja duhovno življenje. Vendar pa tiči v vsem tem govorjenju veliko nesporazumov zaradi prave pojmovne zmešnjave, zato je treba najprej razčistiti nekaj osnovnih pojmov.

Pisatelji knjig o duhovnem življenju razlikujejo med religioznim, notranjim in duhovnim življenjem. Pri tem tudi ugotavljajo, da je mogoče biti religiozen, pa ne imeti notranjega življenja in imeti notranje življenje, vendar ne biti veren. Vernik, ki živi svojo vero samo na zunaj, tako da — sicer lahko zelo vestno in natančno — izpolnjuje predpis in opravlja obrede,

njegovo srce pa je daleč od vsega, kar opravlja, gotovo pri tem ni ma notranjega življenja. Kaj je potem to notranje življenje?

Človek ima svoj svet, lahko bi ga po svetopisemsko imenovali „srce“. „Kdor je dober, donaša iz dobrega zaklada svojega srca dobro, in kdor je hudoben, donaša iz hudobnega hudo. Zakaj iz tega, česar je polno srce, usta govore“ (Lk 6, 45). Vsak izmed nas čustvuje, bolj ali manj močno dojemata svet in ljudi okoli sebe, nosi v sebi načrte za prihodnost, ideale, vrednote. Kar doživlja, ocenjuje in z večjo ali manjšo umetniško močjo tudi izraža. Ta svoj notranji svet razvija, bogati z branjem leposlovja, filozofije, udejstvovanjem pri drugih umetnostih, z moralnim zavzemanjem za vse, kar ima za dobro in osrečujoče. Ta svet ima seveda samo človek, in sicer zato, ker je duhovno bitje (danes bi rekli „simbolno“ bitje). Ne živi samo od trenutka do trenutka, ampak se spominja preteklosti in načrtuje prihodnost. V svoji domišljiji si lahko upodablja svet, kakršnega nikoli ni bilo in nikoli ne bo. Ni vezan na svoje neposredno okolje, marveč presega vso danost in jo vrednoti v luči zahtev dobrega, lepega in resničnega, čeprav to troje (resnično, dobro in lepo) živi v polnosti predvsem v njegovem duhu.

Sedaj razumemo, kaj je to notranje življenje in zakaj ga imenujejo tudi duhovno življenje. To je življenje duha v nas. V krščan-

ski veri pa poznamo še neko drugo duhovno življenje. To je tisto duhovno življenje, katerega izvoru ne pripisujemo človeškemu duhu, temveč Svetemu Duhu. V Svetem Duhu lahko namreč rečemo Bogu Oče in v Svetem Duhu samo lahko priznamo Jezusa Kristusa za Gospoda in s tem pripadamo Cerkvi. V tem smislu je duhovno življenje življenje vere, upanja in ljubezni, to je odnos do Boga, ki ga ima vernik v svojem srcu in ki ga izraža v svojih dejanjih. Tako lahko govorimo o dvojnem duhovnem življenju. Prvo duhovno življenje je duhovno življenje v širšem pomenu besede in nič drugega kot to, kar imenujejo duhovni pisatelji notranje življenje. Drugo pa je duhovno življenje v ožjem pomenu besede. Pri tem ne gre samo za življenje človeškega duha, temveč

za življenje tega duha, kolikor ga spodbuja delovanje Svetega Duha, ki nam daje, da verujemo, upamo in ljubimo. To je združitve notranjega in religioznega življenja. Zato je tudi jasno, kakšno duhovno življenje lahko pripisujemo neverujočim in kakšnega ne. Neverujoči živijo duhovno življenje v širšem pomenu besede, se pravi notranje življenje, ki je povezano z dejstvom, da je človek duhovno bitje. Verni pa lahko živijo tudi duhovno življenje v tesni povezanosti z vero.

S tem pa verjetno nismo samo pojasnili, kaj vse lahko pomeni izraz „duhovno življenje“, temveč tudi, kako so dostikrat naši nesporazumi in zamere nepotrebni in kako se jim bomo bolj zanesljivo izognili s pozornim branjem ali pojasnjujočim pogovorom kot pa s sodnim postopkom.

Ali je vera res zgolj tolažba?

Na račun vere je bilo v zadnjih dveh stoletjih izrečenih izredno veliko kritik, tako da lahko rečemo, da je verjetno ateistična kritika vernosti že izstrelila svoje naboje. Razsvetljenci 18. stoletja so se v glavnem še zadovoljili s plehkimi trditvami, da je vera le izmišljotina duhovnikov, ki hočejo živeti na račun človeške lahkovernosti. Bolj resna in pomembna je postala tista kritika religije, ki je izhajala iz navdu-

šenja nad porajajočo se znanostjo. Vernost je jemala zgolj za nadomestek za manjkajoče znanstveno gledanje na svet in na življenje. Po teh teorijah se vera ne pojavi iz drugega razloga in nikjer drugje kot tam, kjer zmanjka znanstvenega znanja. Potemtakem tudi vera sama ne bi nameravala drugega kot dati pravo znanje o svetu. Take razumarske nazore o veri srečujemo še danes, iz česa nato sledi, da se

vera v primerjavi z znanostjo zgradi zgolj zmotna in domišljajska razlaga naravnih pojavov, ki pač izvira iz tistih časov, ko še ni bilo sodobne znanosti. Zato bo znanost vero izrinila in jo nadomestila. Toda te razlage so se izkazale za nezadostne. Na njihovo mesto so že v prejšnjem stoletju stopile razlage, po katerih je vera posledica globljih človekovih pomanjkljivosti na osebnih in družbenih ravneh življenja. Ne samo, ker človek marsičesa ni vedel, ampak ker mu je poleg znanja manjkalo še bolj osnovnih in potrebnih doživetij, si je začel izmišljati nadnaravni svet. Ta je torej domišljajski nadomestek za celo vrsto človeških primanjkljajev, med katerimi neznanje niti ni najbolj usodno. Vera bi bila potemtakem le začasni, bolj ali manj tolažilni nadomestek. V čem je tisti primanjkljaj, ki naj ga vera blaži, pa si razni teoretiki niso edini. Po Feuerbachu bi se človek moral nekako počutiti kot bog. Ker se ne, si izmišlja, da obstaja od človeka drugačno božanstvo. Drugače misli Marx. Človek bi moral biti popoln gospodar zgodovine in vsega svojega življenja, predvsem pa gospodarstva in družbenega življenja. Vse te vaje svoje usode bi moral v najtesnejši povezanosti s soljudmi držati v svojih rokah. Dokler se to ne zgodi, se tolaži z onstranstvom, zaradi česar je nato manj zavzet za spreminjanje obstoječih razmer, kar je spet voda na mlin tistim, ki imajo od teh raz-

mer največ koristi. Ko ne bo nad človekom nič več gospodovalo, bo izginil tudi tisti zadnji „gospodar“, ki se imenuje bog. Do tedaj pa je vera mamilo (opij), posledica in izraz človeške izgubljenosti (odtujenosti), ki povrh to izgubljenost še podpira in služi vladajočim slojem (ideologijam). Freud pa je kot raziskovalec in zdravnik človeške duševnosti in raznih gonov, ki človeka usmerjajo in vplivajo na njegovo mišljenje in odzivanje na svet, prišel spet do drugačnih sklepov. Vera je posledica človeške duševne nezrelosti. Povezana je z doživljanjem očeta (avtoritete, zakona, varstva). Bog je torej podaljšek podobe in vloge očeta. Potrebujejo ga tisti, ki niso dovolj samostojni in zreli, da bi živeli brez njega.

Že sama raznolikost vseh teorij o veri nam daje slutiti, da ni nobena od njih obvezna in da ne zadene njenega bistva, četudi je res, da se marsikaj takega prikrade v to ali ono verovanje. Zato so kljub svoji neosnovanosti vernim tudi dobrodošle, da preverijo pristnost svojega verovanja. Kritike na naš račun moramo vedno sprejemati kot izziv za bolj pristno vernost. Vendar pa moramo najprej videti, koliko je kakšna kritika utemeljena in njena teorija zanesljiva. In če je danes na svetu veliko psihoanalitikov, ki bolj ali manj zvesto sledijo Freudu, hkrati pa so verni, je to dokaz, da zadeva Freudova razlaga bolj popačene oblike ve-

re kot pa njo samo. Nekaj podobnega lahko rečemo tudi o tistih, ki so kljub sprejemanju marksizma ostali verni.

Skupni imenovalec teh sicer raznolikih teorij o nastanku in vlogi vere pa lahko najdemo v besedah nadomestek in tolažba. Skrajnejši vseh teh teorij vidijo v veri zgolj tolažbo ali tolažilni nadomestek za manjkajočo duševno in sploh človeško neodvisnost in samostojnost.

Če si odgovorimo na vprašanje, kaj je človek, spoznamo, da njegove svobode ne smemo enačiti s samovoljo. Človek, ki odklanja Boga samo zato, ker noče biti odgovoren pred nikomer, temveč hoče delati, kot se mu zljubi, ni zrel. Najbolj pristna človeška drža ni samopašnost, temveč sposobnost za sožitje z drugimi in njihovo upoštevanje. Upoštevati, da sem le človek in da je še marsikaj večjega in pomembnejšega od mene, je znamenje največje človeške zrelosti, hkrati pa tudi pogoj za pravo vernost.

In če se končno vprašamo, kako dejansko doživljamo svojo vernost, lahko opazimo, da tolažba zaradi primanjkljajev ni na prvem mestu. Gotovo nam vera v Boga vlija tudi zaupanje in upanje. Toda ta dva zahtevata nemalokrat velik napor in nista samoumevna. Zlahka pa tudi opazimo, da človek, ki je bil veren samo zato, ker ga je to potrjevalo v njegovih željah, pričakovanjih in načrtih, vero prej ali slej zapusti, ker mu Bog ne izpolnju-

je njegovih želja. Vsak vernik mora prej ali slej doživeti, da božja pota niso človeška pota. Takrat šele se izkaže pristnost njegove vere. Bolj kot nadomestek in tolažba učinkuje (krščanska) vera kot kritika naših hotenj. Bolj kot mamilo (opij) je vera ostroga, ki človeku ne da miru in ga spodbuja k preseganju tistih potreb, o katerih je mogoče misliti, da brez njihovih potešitev ne bo mogel živeti. V veri ne služi Bog človeku (tako bi si ga predstavljal vernik, za katerega bi bila vera kompenzacija), marveč človek Bogu oziroma vsemu tistemu, kar je večje od njega. Boga in njegovih zahtev si človek ne more krojiti po mili volji. Ob Bogu šele je človek postavljen na svoje — človeško — mesto. In prav tako je res, da vera odpira taka vprašanja, ki si jih vernemu človeku ni treba postavljati (npr. kako, da je v svetu toliko zla). Zato ni prav nič vnaprej odloženo, kaj je lažje: biti vernik ali biti ateist; kaj zahteva več in kaj nas bolj silí naprej in v nepričakovano. Po teorijah o veri kot kompenzaciji ali nadomestni tolažbi, bi bilo bolj udobno biti vernik, saj bi si to tolažbo lahko krojili po meri svojih nepotešenosti. Vendar pa se te teorije hitro izkažejo za neustrezne, ker ne morejo razložiti, odkod vernemu človeku tisti nepokoj in nezadovoljstvo s seboj, brez katerih sploh ne more biti pravi vernik, ki se mora odpirati vedno večjemu od sebe in od

Pismo, ki pričuje. . .

Zadnji dnevi Izidorja Cankarja

(Pismo F. Finžgarja prijatelju F. K. Mešku. Na levem robu je Finžgarjev lastnoročni pripis: Ta dokument sem po vesti napisal zate!)

Dragi!

Na tvoje pismo, ki se tiče Izidorja, to zanesljivo in pošteno pojasnilo: Ko se je sodno ločil od žene, civilno z njo poročen, je skoro brez izjeme vsak teden prihajal k meni. Ko nikakor ni hotel in ne mogel v brezverni komunizem, sva velikokrat govorila tudi o njegovi vrnitvi k „**nam**“. Nikoli se temu ni upiral, nasprotno, govoril je z mano o kakem pametnem starem duhovnu, ki naj bi z njim vse **opravil**, ker hoče **nazaj**. Kdo bi bil ta duhovnik, nisva nič dognala. Ker ga dne 7. 9. ni bilo k meni, sem sodil, da je šel s kom z avtom kam. V sredo 10. 9. sem dobil šele obvestilo, da ga je rahlo zadela kap. Šel sem k njemu. Spal je. Nisem ga hotel buditi.

.....

vsega doseženega. Tako je namreč napovedal Jezus Petru in z njim vsem, ki bodo verovali: „Ko si bil mlajši, si se opasoval sam in si hodil, kamor si hotel. Ko pa se postaraš, boš raztegnil svoje roke in drug te bo opasal in odvedel, kamor nočeš“ (Jn 21, 18).

11. 9. sem šel blizu po'dneva vnovič. Bil je buden, šaljivo mi je pokazal, kako že miga s prsti leve roke, in tudi roko je dvignil. Rahlo sem ga opozoril, da bi se sedaj **vrnil k nam**. (O tem sva po njegovi ločitvi od žene gotovo že osemkrat govorila). Nič ne išči drugih. Kar ti opravi. Dne 11. je opravil spoved in bil zelo dobre volje. Obljubil mi je, da me v nedeljo 14. 9. kot po navadi spet obišče. Pa se mu je zopet poslabšalo. Na njegovo željo sem mu 13. 9. podelil sveto poslednje maziljenje. Potem sem ga vprašal, če mu bo bolje, ali naj ga obhajam. Zaželel je. V ponedeljek 15. 9. sem ga res šel, da poskusim izpolniti mu željo, če bo sposoben. Prejel je sv. obhajilo. Še pri njem sem bil, ko je že **el sesti** na posteljo po obhajilu. Nato se mu je začelo silno slabšati. Domači so ga po **hudi noči** 16. 9. odpeljali v sanatorij. Tam se ni več zavedel in tako obležal do 22. 9. — ko je ob 2. po polnoči umrl. Zdravniki so poskusili medtem z injekcijo tuje krvi. Pomagalo ni.

Vse je dokazano, da je pri popolni zavesti zaželel, kar sem mu storil **jaz**, ko je bil v **polni** zavesti in sem storil na njegovo željo. Vse druge govorice so laž! Pozdravljen!

Naj ljubi moj Izo v miru v Bogu počiva!

30. 9. 58

F. Finžgar
(Celovski zvon)

Za mladino za mladino

Mladi in mir — z roko v roki

Papeški svet za družino je pred dnevom miru, ki smo ga praznovali po tradiciji na prvi dan novega leta, objavil posebno poslanico z naslovom Mladi in mir — z roko v roki. Naslov te poslanice je hkrati tudi geslo letošnjega mednarodnega leta mladine. Njeno besedilo je objavila AKSA, za naše bralce pa povzemamo le najpomembnejše misli.

Mnogi mladi si iskreno prizadevajo za mir in odklanjajo vojno. O tem pričajo številna mirovna gibanja po svetu in mirovne manifestacije. V njih je posebno močna želja po ljubezni in ena od oblik ljubezni je tudi želja po miru, kajti mladi se želijo poročiti, si ustvariti družino, gojiti medsebojno prijateljstvo, sodelovanje — to pa je povezano z mirom.

Vendar moramo z žalostjo ugotoviti, da v vseh mladih ne tli že-

lja po miru. Mnogi se oprijemljejo raznih oblik nasilja in na ta način izražajo svoje nezadovoljstvo nad družbo in razmerami, v katerih živijo. Marsikje je nasilje stalni dejavnik v družbi, pa ne samo v družbi, marveč tudi družini. Sodobne družine namreč pestijo mnoge tegobe in preizkušnje, ki jo razkrajajo in boleče vplivajo na vzgojo.

Mir ni dobrina, ki bi bila človeku kar prirojena. Zanj se mora vzgajati. V mladih tlijo kalj nemira, nasilja, sebičnosti. Te podpihujejo tudi sredstva družbenega obveščanja, zlasti še televizija.

Ta dobrina izvira iz „novega srca“. To pa je v mladih treba oblikovati, vzgajati. Na mlade najbolj vpliva ravno družinsko okolje, in če je to ugodno, potem si v njem otrok lahko privzgaja vred-

note ter gradi svojo osebnost v času doraščanja.

V družinskem okolju se mora človek naučiti na naraven način privzgajati še posebej tiste vrednote, ki so nujno potrebne za miroljubno sožitje med ljudmi: ljubezen do sočloveka, staršev, nesebičnost, obzirnost do invalidov in ostarelih, odpuščanje.

Na otroka preži mnogo nevarnosti, zato je družina, če je res to, zanj kraj domačnosti, varnosti, medsebojnega zaupanja, spoštovanja, odskočna deska za uveljavitev

v družbi. Žal v marsikateri sedanjí družini ni pravega razumevanja in razmer, ki bi omogočale zdrav duševni razvoj otrok. Tem otrokom bi bilo treba na ustrezen način pomagati, da bi dorasli v zrele miroljubne osebnosti.

Družine se pri svojem poslanstvu — vzgajati dobre može in žene — srečujejo z velikimi težavami, zato bi jih morali podpirati na vseh ravneh. Če tega ne bomo storili, mladi in mir ne bodo korakali z roko v roki, temveč — narazen.

Bog se piše z veliko začetnico

Ali veste, fantje, da je Bog abstraktni samostalnik? Ne? Tudi jaz do predvčerajšnjim nisem vedel. Kako bi tudi vedel, saj tega ne piše v katekizmu. Naš župnik je rekel, da bi mi lahko vse razložil, samo vprašati bi ga moral.

„Vam je lahko, gospod župnik, ker ste se učili bogoslovje.“

Prav zares sem prepričan, da bi se tudi mi morali najprej učiti bogoslovje in šele nato iti v osnovno šolo. Povedal sem to našemu župniku, pa mi je rekel, da se važi. Dobro, toda rad bi videl, kako bi se on počutil, ko bi moral sedeti v našem razredu.

Včeraj je učiteljica slovenščine takole razlagala:

„Otroci, danes se bomo učili o abstraktnih samostalnikih. Abstraktni samostalniki so na pri-

mer: veselje, bog, duša, lepota, nebesa, vse, kar v resnici ne obstaja, temveč si te stvari samo domišljamo. Zato se ti samostalniki imenujejo abstraktni. Ali razumete?“

Jaz bi vse razumel, da ni omenila tudi Boga in duše. Tako sem se zmedel. Mira me je gledala iz svoje klopi. Strže mi korencek. Že vem, kaj bo v odmoru. Pred vsemi mi bo na ves glas povedala:

„Vidiš, kaj je Bog — abstraktni samostalnik, se pravi nekaj izmišljenega.“

Tako bo rekla Mira. Ko pa bomo pisali šolsko nalogo, bo cirkus. Jaz bom besedo Bog spet napisal z veliko začetnico, učiteljica pa meni:

„Tončeeek, zakaj velika začet-

nica? To je samo abstraktni samostalnik.“

Kaj naj ji rečem? Ali sem jaz kriv, če v katekizmu ni nobene besede o abstraktnih samostalnikih? Grizel sem svinčnik in molčal.

Potem sem se spomnil. Za obvezno čtivo sem dobil roman Pod svobodnim soncem, ki ga je napisal slovenski pisatelj Finžgar. Sicer sem ga že prebral in sem najbolj junaška dela znal že skoraj na pamet, za obnovo pa sem ga še enkrat bral. In tam sem videl napisana tudi imena Svetovit, Dažbog, Morana in še druga. Vem, da so to izmišljena imena, v kateri so verovali stari Slovani. Zato sem vprašal učiteljico:

„Gospodična, prosim, ali je Svetovit abstraktni samostalnik?“

„Ni, Tonček. Zakaj naj bi bil?“

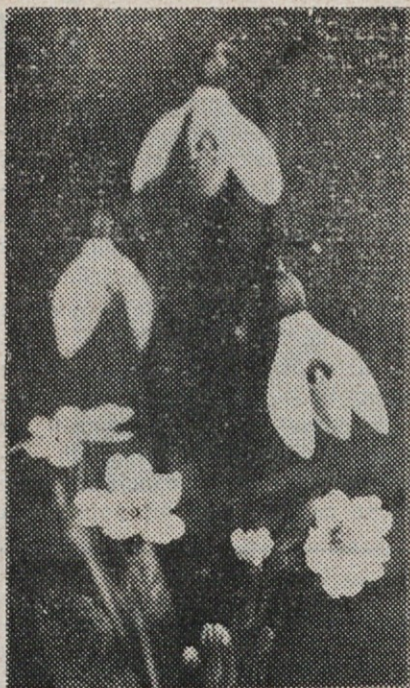
„Kaj pa Morana?“

„Niti Morana ne.“

„Oprostite, nekaj mi ni jasno. Kako da to niso abstraktni samostalniki, ko pa vendar vemo, da so imena božanstev, ki jih ni. Izmislili so si jih stari Slovani. Zato sem mislil, da so to tudi abstraktni samostalniki.“

Začela se je smejati.

„Narobe si razumel, Tonček. Abstraktni samostalniki nikdar ne označujejo neke osebe ali stvari. Vedno gre za lastnost ali pojav. Svetovit, Dažbog in Morana so osebe, izmišljene sicer, a še vedno osebe, čisto določene. Razumeš? Zato niso abstraktni samostalniki, temveč lastna imena.

Saj vidiš, da so v knjigah tiskana z velikimi začetnicami.“

Meni se je že začelo malo bitri v glavi, pa sem vprašal:

„Potem bi morali tudi besedo Bog pisati z veliko začetnico?“

„Zakaj?“

Presenetil sem jo.

„Zato, mislim, ker je ime bitja, o katerem piše v svetem pismu.“

Ves razred je mislil, da bo učiteljica popenila. Ona pa se je samo zamislila, nato pa je rekla:

„Da, to moramo razlikovati. Kadar imamo v mislih različna mitološka bitja, takrat je beseda bog

obči pojem in jo seveda pišemo z malo začetnico. Tudi v množini: bogovi. Tako poznamo egipčanske bogove, grške bogove, rimske bogove, bogove starih Slovanov... Kadar pa govorimo prav o Bogu, v katerega verujejo kristjani, potem gre seveda za lastno ime in pisati ga moramo z veliko začetnico. To je točno.“

Ko bi le mogel videti, kako je razred molčal. In kako me je šele Mira pogledala. Tedaj sem se spomnil, da je gospodična govorila samo o občnih imenih in lastnih imenih, abstraktnih samostalnikov ni več omenjala. Kar mene zadeva, sem bil popolnoma

zadovoljen in sem molčal. Rekel sem samo: „Hvala, gospodična.“

Vidite, fantje, to si je treba zapomniti, da ne bi kdo Boga pisal z malo začetnico. Vedeti moramo, da je to lastno ime, da se tako imenuje čisto določeno bitje. Tudi tisti, ki v Boga ne verujejo, morajo njegovo ime pisati z veliko začetnico. Tudi mi ne verujemo v Svetovita, Dažboga in Morano, a jih vendar pišemo z velikimi začetnicami. Tako pravi pravopis, ne katekizem. A jaz bi prav rad videl, da bi to pisalo tudi v katekizmu, da bi otroci vedeli.

Živko Kustić

Spet izhaja „Mladinska vez“

Po štirih letih premora je lanskega septembra spet izšla v Buenos Airesu „Mladinska vez“, ki jo pišejo in izdajajo mladi za mlade. Do decembra so izšle štiri številke, ki sestavljajo 25. letnik. Tiskana je v offset tehniki in vzbuja pozornost zaradi boljšega papirja lepega tiska in „glave“ v živo rdeči barvi.

Fantje in dekleta — učenci Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka in člani SFZ in SDO — se vadijo v pisanju načelnih člankov, literarnih spisov, poročil iz organizacijskega in športnega življenja ter šaljivih domislic. Risarjem pa daje list možnost ilustriranja, objavljanja karikatur ali risanih dvotipov. Med sedanjimi sodelavci je opaziti že imena sinov in hčerá za-

četnikov „Mladinske vezi“.

Odgovorni urednik MV je Andrej Poznič, v uredniškem odboru pa so Matevž Debevec, Helena Loboda, Danica Malovrh, Lučka Poznič, Jože Snoj, Rozka Snoj, Andreja Vombergar in Marko Vombergar.

v družini

Družina in duhovni poklici

Vloga družine

Že kar obrabljeno zveni, ko slišimo, da sta zakon in družina tako temeljni celici naroda in človeške družbe nasploh, da z njo oba, narod in družba rasteta ali padeta. Pa je vendar vedno znova treba to poudarjati, da bi vse naredili za boljši zakon in družino, torej za boljši svet.

Ko v letu poklicev razmišljamo o duhovnikih, redovnikih in redovnicah z željo, da bi pomagali k njihovi številčni, a tudi kakovostni rasti, ne smemo pozabiti, da je tudi dviganje ali padanje duhovnih poklicev v sorazmerju z boljšim ali slabšim stanjem zakonov in družin.

Če hočemo, da bi med Slovenci doma, v zamejstvu in zdomstvu ne bilo vedno manj fantov in deklet, ki bi se odločali za duhovniški ali redovniški poklic, potem storimo vse za zdrav zakon, za zdravo družino. Mnogi za to že res veliko delajo.

Delo za človeško in krščansko zdravo družino je dolgoročno. Torej tudi delo za duhovne poklice ni kratkoročno. Toda vsak korak, ki ga bomo naredili v korist pristnega zakonskega in družinskega

življenja, bo tudi korak v smeri prebujanja zavesti o potrebnosti duhovnih poklicev.

Odnos družin do duhovnih poklicev

Zanimivo je opazati odnos ver-
nih poročenih do duhovnih pokli-
cev. Eni na tistem gojijo upanje,
da bo kdo izmed njihovih otrok
morda hotel stopiti na duhovniško
pot. Manj je takih, ki bi želeli za
hčerko, da bi se odločila za redov-
ni poklic. Zelo malo je takih, ki
bi k temu otroka pretirano nava-
jali (kot mogoče včasih). Drugi,
in teh je vedno več, pa se skoraj
bojijo, da bi se njihov sin ali nji-
hova hčerka odločila za tako pot.
Nekateri celo očitno nasprotujejo,
če otrok izrazi to željo. Eni in
drugi imajo svoje razloge, ki jih
bo dobro od bliže pogledati.

Tisti, ki želijo sina duhovnika ali hčerko redovnico, najbrž iz skušnje vedo, kaj pomeni imeti dobrega duhovnika — prijatelja, kaj pomeni srečati redovnico, ki se zna bolje kakor drugi posvetiti človeku. Morda imajo v sorodstvu koga, ki lepo in uspešno živi ta poklic, morebiti celo kot misijonar ali misijonarka.

Prava želja po duhovnih poklicih predpostavlja brez dvoma pristno versko življenje, tega pa ni brez duhovnikov in redovnikov. Pa tudi povezanost z delavci in delavkami v vinogradu Cerkve približuje poročenim misel o sinu ali hčeri, ki bi stopila na isto pot.

Verni zakonci in starši, ki so sicer verni, pa se nekako bojijo take odločitve svojega otroka, imajo za ta strah verjetno tudi svoje razloge. Lahko da je njihova vernost nekoliko preveč zunanja, površinska, samo v sprejemanju duhovnih uslug. Možno pa je, da so res dobri kristjani in zakonci, ki pa imajo kakšne slabe osebne izkušnje z duhovniki, redovniki in redovnicami. Plaši jih dovolj veliko število mlajših, ki so se po navdušenem začetku zlomili in odstopili od te poti. Morda tu in tam videvajo božje služabnike in služabnice, ki so premalo božji ali premalo v službi ljudi. Morda koga bega spoznanje, da je duhovnik večkrat nekako slabo preskrbljen. Sam si kuha ali hodi jest po hišah ali celo gostilnah. Nima koga, ki bi mu pral. A na starost? Starši, ki imajo prirojen in privzgojen

čut za to, da otroka življenjsko preskrbijo, se bojijo teh danosti. Nekateri, ki bi želeli imeti sina duhovnika, ne pa hčere redovnice, opažajo včasih nekoliko nenaravno vedenje nekaterih redovnic in kar ne vidijo pravega dela, ki bi ga sodobno dekle lahko opravljalo kot redovnica. Ta ali oni pa se boji, da bi otrok, če bi se odločil za duhovni poklic, morda odšel celo v misijone in bi tako od njega bili preveč ločeni.

Kljub vsemu naštetemu bo vsak veren človek, če trezno premisli, spoznal in priznal, da ni Cerkve brez duhovnikov, redovnikov in redovnic, kakor je seveda tudi brez laikov ni. Drug drugega potrebujemo.

Kaj storiti?

Če želimo, da bi bilo dovolj duhovnih poklicev, ni treba najprej misliti na to, ali se bo morda ta ali oni otrok odločil za ta način življenja. Gre predvsem za to, da poročeni svoj zakon in svoje družinsko življenje živijo tako, da bodo omogočali rast duhovnih poklicev, če jih bo Bog hotel prebuditi v njihovih otrokih. Poklic je namreč božje delo. Naša dolžnost je, da ga ne onemogočamo, ampak podpiramo.

Duhovni poklic se bo v družini lahko mirno in dobro razvijal, če bo rasel v vzdušju razumevanja. Bog je ljubezen, in kjer je kaj prave ljubezni, tam je na poseben način navzoč Bog. Zato je tam tudi posredna podpora otroku, da

se na božji klic odzove. Razumeval joč in ljubeč odnos med možem in ženo, med očetom in materjo je prvi pogoj za rast duhovnega poklica.

Za duhovni poklic pa je nujno potrebna velika naravnost, se pravi urejen značaj in dobra vzgoja le-tega. Dobro vzgaja tisti, ki otroka navaja k čutu odgovornosti in zato pripravljenosti ter vajenosti za dobro stvar kaj prestati. Otroka, še prej pa seveda starši, morajo razumeti, da je odpoved kaj večjega — življenjska vrednota.

K tej urejenosti značaja in naravnosti spada kot nujen pogoj za sproščeno, urejeno, naravno in varno življenje duhovnega poklica — vzgoja za ljubezen od plenice do odraslosti. Starša sta prva in skoraj nenadomestljiva vzgojitelja, ki posredujeta otrokom pravo gledanje na vrednote, kot so: ljubezen, darovanje, različnost spolov in odnosi med njima, spolnost v službi ljubezni, zakon in družina, samskost, poročenost, služba ljudem. Nepoučenost ali celo neki beg od razmišljanja in pogovorov o teh vrednotah ter življenjskem srečanju z njimi je bil že marsikdaj usoden za vztrajanje v tem poklicu.

Duhovni poklic je seveda vedno poklic tudi k precejšnji skromnosti. Najprej zato, ker ta poklic pri nas, hvala Bogu, ni plačan. Potem pa tudi zato, ker je celo laik zelo ogrožen v svoji zdravi človeškosti in vernosti, če je preveč navezan na stvarno. Duhovni

poklic sicer pomaga sebi in laikom vrednotiti stvarne dobrine: imeti jih le kot sredstvo za dvig človeka in za rast duhovnih vrednot. Družina, ki načrtno živi skromno in s tistim, kar ima, pomaga tudi drugim, ustvarja primerna tla za rast duhovnih poklicev, ki so v bistvu — služba ljudem, ne pa sebi.

Prav gotovo zdrava duhovnost ali vernost še kako omogoča rast duhovnih poklicev. Pa naj gre za molitveno vzdušje v hiši, ki ne prenaša kakšnih golih molitvenih navad ali drdranja molitev, ampak goji osebni odnos do pogovora z Bogom. Ali če gre za branje in razmišljanje božje besede iz svetega pisma. Niso več izjeme družine, kjer že z otroki prebirajo nekatere odlomke. Posebno pa omogoča rast duhovnih poklicev lep, osebni odnos do Kristusove daritve — maše in do obhajila ter zrel odnos do Gospodovega dne, nedelje.

Vzoren mož in oče je s svojim moškim načinom doživljanja Boga, Kristusa in Cerkve gotovo primeren posredni vzgojitelj duhovniškega poklica v sinu. Prav tako bo verna, požrtvovalna in ljubeča mati možna vzgojiteljica hčerke, bodi redovnice, če bo Bog tak poklic zasejal v njeno dušo.

Za ministrante so včasih delno opravičeno govorili, da so slabši od drugih, ker so že vsega cerkvenega in verskega vajeni. Danes duhovniki redno skrbijo za dobro vzgojo tistih, ki sodelujejo pri

bogoslužju. Tako skupaj s starši pomagajo temu ali onemu na poti v duhovniški poklic, ali vsaj do zavesti o potrebnosti sodelovanja s službeno Cerkvijo.

Zanimiva je tudi statistična ugotovitev že nekaj let nazaj kar po vsem svetu: da so namreč duhovniki, redovniki in redovnice večinoma iz družin, kjer je bilo več otrok. Ta pojav je težko točno razložiti, saj vemo, da so tudi izjeme. In kdo ne pozna odlične družine, kjer takih poklicev ni bilo? Nekaj misli nam pa le lahko nudi ta pojav. Najbrž je čisto številčno večja možnost, da se kdo odloči za duhovni poklic, ker je več oseb, ki se odločajo. Večje število tudi samo po sebi omogoča večjo skromnost, večjo soodgovornost in socialnost. Brez dvoma je tudi več žrtev in odpovedi, ki so, če so Bogu darovane, zelo primerna tla za rast duhovnih vrednot.

Seveda odnos staršev do duhovnih poklicev vpliva tudi na odnos otrok do le-teh. V družinah, kjer je duhovnik spoštovan, obenem pa družinski prijatelj, tam bodo tudi otroci čutili lepoto in potrebnost takih ljudi. Kjer starši ne govorijo samo o napakah redovnikov in redovnic, ampak jih znajo tudi pohvaliti in pokazati hvaležnost do njihovega življenja za ljudi, tam bodo otroci pravilneje vrednotili redovništvo. Kjer zakonci in starši niso samo opazovalci ali „potrošniki“ verskih uslug, marveč so dejavni sodelavci in pomočniki tistih, ki so v duhovnih poklicih, tam bo

tud otrokom ta svet bližji in naravnejši.

Velika naloga staršev pa je, da otrokovo željo po duhovnem poklicu čistijo in preizkušajo. Gre za veliko odločitev in za poklic, ki zahteva veliko zrelost. Zato pri takem odločanju ni mesta za kakšno hitrico, nepremišljenost in nasedanje neprimerni „propagandi“. Žal, le-ta ni tako redka. Vem za primere mladih, ki nikoli več nočejo na kakšne duhovne obnove, ker so jih nagovarjali, naj se odločijo za pot v ta poklic.

Gotovo pa je v družinah primerena molitev za duhovne poklice in s tem prilika, da otroka rahlo opozorijo na to možno življenjsko izbiro. Pa tudi zato, ker je, kot že rečeno, poklic izrazito božje delo, ki potrebuje v človeku veliko mnogo božjih darov ali milosti.

Kakor je prav, da laiki dobronamerno opozarjajo duhovnike, redovnike in redovnice na njihove napake — kar ti včasih premalo radi sprejemajo — je enako in še bolj potrebno, da jih podpirajo najprej z molitvijo. S tem podpirajo posredno sami sebi in svojo vzgojo.

Prijateljsko sodelovanje poročenih laikov z duhovniki, redovniki in redovnicami jim bo pomagalo k večji naravnosti in človeškosti, kar je pogoj za vsestransko bogato evangelijsko življenje.

Še en predlog:

Po vsem povedanem bo najbrž tudi dovolj razumljivo, da bi bilo

X. O otrokovi in družinski molitvi (I.)

„Človek je edino bitje na zemlji, ki se lahko obrne k svojemu izviru (Bogu), k svojemu pravzroku. Ptica si išče samo hrane in skrbi za svoj zarod; krava se pase in spi, se telí, daje mleko in pogine, ne da bi kdaj pomislila na svojega Stvarnika. Človek pa se lahko v molitvi obrne k skrivnosti svojega začetka (k Bogu).“ S temi besedami lepo pričenja Holandski katekizem poglavje o kristjanovi molitvi.

Božji otroci smo; zato se obračamo k svojemu Bogu v potrebi in sili ali ob željah s prošnjo, za prejeto dobroto z zahvalo, ob zavesti božje dobrote, ljubezni in veličine pa s češčenjem in hvalospevi.

V ta odnos do Boga so starši dolžni voditi otroka vse od njegovega rojstva, od njegove podzavesti, dokler se ne pričenja zavedati in tudi še kasneje v njegovem rojenju in dozorevanju. To nalogo so dolžni izvrševati s svojim osebnim zgledom, z okoljem in vzdušjem v družinskem krogu.

Primerno je, da se ob tej misli pomudimo pri besedah sv. očeta

potrebno ob dnevih molitev za duhovne poklice uvesti tudi dneve molitev za dobre zakonske in družinske poklice. Usoda duhovnih poklicev se očitno v veliki meri odigrava v družinah.

Vital Vider

Janeza Pavla II. v njegovem „Apostolskem pismu o družini“. Tam pravi (60/1): „Po svojem dostojanstvu in poslanstvu imajo krščanski starši posebno nalogo svoje otroke vzgajati k molitvi, jih voditi tako, da vedno globlje odkrivajo skrivnost Boga in k posebnemu pogovoru z Njim. „Zlasti krščanska družina, ki jo bogatita milost in dolžnost, kakršni izvira iz zakramenta sv. zakona, mora otroke v skladu z vero, ki so jo prejeli pri krstu, že od prvega detinstva dalje navajati na čut za Boga in na to, da bodo čistili Boga in ljubili bližnjega“ (iz Koncilske izjave o krščanski vzgoji/3). In nadaljuje sv. oče:

„Praktičen zgled in živo priče-

vanje staršev je temeljna prвина in nenadomestljiva osnova vzgoje za molitev. Le če oče in mati molita skupaj s svojimi otroki in spolnujeta s tem svoje kraljevsko duhovništvo, prodreta globoko v njihova srca in zapustita tam sledove, ki jih dogajanja poznejšega življenja ne bodo mogla zabrisati.

Poslušajmo znova — nadaljuje sv. oče — poziv papeža Pavla VI. staršem: „Matere, ali učite svoje otroke moliti, da se navadijo raznih krščanskih molitev? Ali jih pripravljate v soglasju z duhovniki na zakramente otroštva in prve mladosti: spoved, obhajilo in birmo? Ali jih navajate, če so bolni, da mislijo na Kristusovo trpljenje, da kličejo na pomoč Devico Marijo in svetnike: Ali v družini molite z njimi rožni venec? In vi, očetje, ali znate moliti s svojimi otroki, z vso družinsko skupnostjo — vsaj včasih? Vaš zgled v poštenosti mišljenja in dejanja, ki ga podpira nekaj skupne molitve, je pouk iz življenja za življenje, je bogoslužje visoke vrednosti. Tako pri našate v svoj dom: „Mir tej hiši!“ Zapomnite si: tako gradite Cerkev!“

Oče je po svoji dnevni zaposlitvi v resnici večji del dneva družinskemu življenju odsoten. Ni mu mogoče, da redno prisostvuje vsem „skupnim“ družinskim molitvam z ženo in otroki.

V. Vider nam v svoji knjigi „Zakon v troje“ navaja molitev očeta — nekega delavca k sv. Trojici:

„V Tvojem imenu, Bog Oče, zaradi pravic očeta, ki jih imam od Tebe, Te prosim, da blagosloviš ženo in otroke!

V Tvojem imenu, Bog Sin, zaradi duhovništva, ki sem ga po Tebi deležen, Te prosim, da blagosloviš ženo in otroke!

V Tvojem imenu, Bog sv. Duh, ki me razsvetljuješ in spodbujaš, Te prosim, da blagosloviš mojo ženo in otroke!

V njihovem imenu pa, Oče, Sin in sv. Duh, prosim, da blagosloviš tudi mene!“

Kako očetova vernost vpliva na otroka, nam priča in izpoveduje Emilijan Cevc v svoji črtici „Kropivček“: „Ko sem bil še majhen, me je oče vsak večer pokrižal, ko sem legel spat. Še čutim hlad njegovih, v blagoslovljeno vodo pomočenih prstov na čelu. In vsakokrat, ko sem odhajal od doma ali ko sem se vračal, me je pokrižal.

Tako lepe so bile takrat njegove oči. Tedaj sem z vsem otroškim srcem veroval v božjo milost. In voda v kropivčku mi je bila sveta.“ —

Vider pomembno pravi: „Kadar oče blagoslavlja svoje otroke, je Kristus, ki jih preko njega blagoslavlja.“

Izredno lep zgled intimnega medsebojnega družinskega življenja in povezanosti z Bogom nam priča pristrčna zgodnica, ki jo je opisalo mlado dekle v reviji „Cerkev v sedanjem svetu“ — 1983/5-6; tam opisuje svoj rojstni dan. —

„Tistega dne, ko me je sonce

zdramilo v novo jutro in me je mama ljubeče poljubila na čelo, tistega dne je bil moj rojstni dan. Oče me je pozdravil s šopkom rož, brat in sestra sta mi navdušeno podarila svoje izdelke in sploh se je dan začel s smehom in veseljem. Oblekla sem se praznično. Tudi kosilo je bilo boljše, skrbno pripravljeno. Vsi smo skrbeli za to, da se ves dan nismo sprli in da smo bili drug drugemu prijatelji. Po kosilu smo šli na kratek izlet. Pogovarjali smo se, predvsem pa smo prisluhnili mami, ki je znala na tako lep in preprost način povedati, kako je bilo takrat, ko me je rodila. Vsi skupaj smo z njo podoživljali ta dogodek in se tako zblížali med seboj.

Kljub vsemu je nekaj manjkalo.

Zblížati smo se morali tudi z Bogom, zato smo se slovesno pripravili na sveto mašo. Kako veličastno je občutje, da vsi, ki te imajo radi, to povedó Bogu — molijo zate! Po večerji in skupni večerni molitvi sem vzela kitaro in prepevali smo v sreči in veselju“ (Mojca Bonča, Poljane/Škofja Loka).

Kako lepo je odgovorila mati na vprašanje: „S čim ste otroku skušali obuditi verski čut?“ Dejala je: „Začelo se je ob rojstvu, ko sem otroka prvič pokrižala na čelu. Srečna sem bila, ko je začel sam odgovarjati ‚Amen‘. Potem smo se učili prvih molitev, hodili skupaj v cerkev in se veliko pogovarjali, posebno ob praznikih“ (Iz „Cerkve v sed. svetu, 83/5-6).

Tu imamo v kratkih besedah povzet celoten program otrokove vzgoje k veri in molitvi v družinskem okolju.

Podobno je razložila druga mati: Smo družina s petimi otroki. Nekaj jih je že skoraj odraslih, nekaj pa še šoloobveznih. Otrokom sem skušala zbuditi verski čut že v zibelki. Po nekaj mesecih je otrok že začel opazovati in posnemati sklepanje rok. Da sva se z možem lahko skupaj udeleževala nedeljske maše, sva morala vzeti tega nekaj mesecev starega otroka s seboj v cerkev. Sprva je samo gledal in opazoval; kasneje pa je že vpraševal. Morala sva se ustaviti, razmisliti, razložiti.“ —

Molitve je „dviganje duha k Bogu“ ali „pogovor z Bogom“. Ob

teh besedah se zdi, da bi morda lahko nekako nakazali dve vrsti molitve. „Pogovor z Bogom“ bi se mogel nanašati bolj na zaseben, osebni odnos posameznika do Boga. K „dviganju duha k Bogu“ pa bi morda — poleg osebne molitve! — že razumljiveje prištevali skupnostno, občestveno, množično obračanje na Boga s skupnimi prošnjami in željami ter s skupnimi zahvalami, s skupnim češčenjem, s skupnimi hvalnicami in slavospevi, s skupnimi pobožnostmi.

„Cilj krščanskega zakona ni samo imeti otroke v medsebojni ljubezni, ampak imeti in vzgojiti božje sinove in hčere... Zakon mora porajati božje otroke. To je posebna cerkvena služba, ki jo kristjani z zakramentom poroke sprejmejo kot svojo dolžnost — a tudi čast“ (Vital Vider — Zakon v troje).

Uvajanje v otroštvo božje, v osebni odnos do Boga je pa vprav molitev. Vemo in ponovno smo že v naših razmišljanjih ugotovili, da, „kar se Janezek nauči, Janez zna“. Družinska vzgoja je od zibelke dalje odločujočega pomena za ves človekov značaj in za vse njegovo zadržanje v zreli življenjski dobi. In v današnjem potrošniškem času, ko vse hlasta za udobjem, je nujno potrebno, da se starši prizadevajo pri skrbi za svoje otroke, ne za „imeti več“, ampak za „biti boljši“ (Prim. Hanželič — Naše življenje).

„Družina mora otroke tako obli-

kovati za življenje, da bo mogel vsak od njih v polnosti izpolnjevati svojo nalogo v skladu s poklicanostjo, ki jo je prejel od Boga. Družina, ki je odprta za nadčutne (transcendentalne) vrednote, ki veselo služi bratom in velikodušno in zvesto izpolnjuje velikonočne skrivnosti Kristusovega križa, takšna družina postane prvo najboljše semenišče za vzgojo poklicanosti k življenju, ki je posvečeno božjemu kraljestvu“ (Janez Pavel II. — Apostolsko pismo o družini, 53/2).

(Bo še.)

Božidar Bajuk

Rast v resnici in ljubezni

Pod tem pomembnim naslovom je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu izdala izbor razprav in člankov bogoslovnega profesorja dr. Ignacija Lenčka, v knjigi, ki ima 471 strani besedila. Izbor je pripravil in uredil ter avtorjevo življenje in delo prikazal prof. Alojzij Geržinič.

Uvodni prikazi življenja, dela in osebnosti pokojnega profesorja in njegovi spisi predstavljajo zanimivo, močno pojava človeka, ki je bil ves Slovenec in obenem svetovljan, znanstveno usmerjen mislec in prijeten kramljač, načelno oster učenik in ves toplo človeški ob življenjskih pojavih v okolju. Njegovo slovenstvo ni bilo sanjavo domačijstvo, slovenskim ljudem je posvečal življenje in delo, a

je bogatil sebe in druge z visokimi vrednotami univerzalne kulture. Kot moralist je z vso dušo črpal iz božjega razodetja in se opiral na trdne temelje cerkvenega učenštva, a je bil obenem odprt filozofskemu iskanju in utemeljevanju resnice. Zasidran je bil v naukih sholastične filozofije in je obenem budno spremljal nove tokove z zdravo kritičnim čutom. Označevala ga je znanstvena temeljitost, pa ga ni zavajala v suho, raztegnjeno razpravljanje. Njegovi spisi so polni življenja, jasni in praktični. Bistrost njegovega duha ne reže v človeka, preseva ga, mu odpira pogled vase in ga ljubeče postavlja v načelno zgradbo dogmatičnega nauka in moralnega reda. Knjiga noče biti hvala junaka popolnosti, hoče biti prikaz darovitega človeka na vzponu k vrednotam, v iskanju razumskih in нравnih kakovosti zase in za druge. V današnjem razvrednotenem svetu je že klic h kvalitetnosti apostolat, tudi za našo srenjo.

Pregled vsebine naj razkrije pestro bogastvo snovi, ob kateri ima bravec priložnost, da se pouči, a tudi da se mu pobudi volja po urejenemu iskanju. Vrsta spisov se začne s Cerkvijo, ki nam je in mora biti steber in temelj resnice. Odlično je prikazano njeno učeniško poslanstvo. Dva članka obdelata nalogo širjenja vere, utemeljita misijonsko akcijo in

razvijeta nauk o misijonski dolžnosti kristjanov. Pero izvedenega in izkušenega bogoslovnega učitelja je videti v pregledu problematike teološkega študija, katerega smoter naj bo najprej temeljito strokovno znanje, a temu naj se pridruže živ stik s posebnostmi časovnih okoliščin in čut za današnjega človeka v tiski. Ob zmedu duhov se nam je najbolj zatekati k resnici v vseh treh pomenih: resnični moramo biti v sebi da bomo skladni z zamislijo stvarjenja, težiti moramo po resničnem spoznanju in po tem spoznanju se moramo izražati. Zajemljivo je nato obdelano vprašanje o času z obeh vidikov, ontološkega in moralnega, potem pa poljudno prikazan pomen sholastične filozofije in Tomaža Akvinskega še vedno tudi za naš čas. Izredno zadet in aktualen je spis o miselnem gibanju modernizma, o katerem danes skoraj ni govorjenja, pa je v bližnji preteklosti s splošnim kriticismom in skrajnim subjektivizmom pomenil skupek vseh zmot, čeprav sam ni bil miselni sistem, temveč le splošna idejna smer, ki pa je naravnost vodila v herezije. Ko se poučimo o njegovem agnosticizmu in imanentizmu, dogmatičnem evolucionizmu in relativizmu, zavračanju cerkvene in vsake avtoritete, terjatvah po neomejeni svobodnosti duha in zavračanju tradicije, bomo razumeli pojav mladinskega gibanja in križarstva na Slovenskem, ki si je s krščanskim socializmom nakopalo tako soodgovornost za gorje revolucije, spoznali bomo pa tudi, kaj je za raznimi progresističnimi gibanji, ki v teh desetletjih

motijo krščansko misel in življenje. Kot dopolnilo beremo nato ugotavljanje, kako se današnji človek ne zna več poglobljati in ne more razmišljati, tako pa se med človeštvom širi suhota, puščava brez pravega življenja.

Iz vrste člankov in razprav izpada esej o etosu osebne narodnosti. Medtem ko je pisec drugače tako trden in jasen, bodisi da postavlja teze ali razgrinja in razlaga teorije je v tem vprašanju kot v negotovosti, češ da po vsem razmišljanju ostajajo nejasnosti in težave. Zato vabi k novim, morda nasprotnim mislim, da se odkrije popolnejša resnica. Problematika je vabljivo predstavljena, res se bo pa težko pridružiti piscu npr. v objektivnem pojmovanju narodnosti, v tezi o formulaciji posebnega poslanstva določenega naroda, saj to ni objektivno spoznatno, v trditvi o nenaravnosti spontanega asimilacijskega procesa in o krvi kot najbolj določujočem elementu narodnosti.

Globoko in zadeto seže pisec v vprašanja o človeku v današnjem življenjskem okolju. Razčleni poglede na naše književno delovanje, njegovo pogojenost po osredju, tematiko in etično-religiozno vezanost. Obravnava moč psihološkega vplivanja kina, problem moralnega vrednotenja filma in pravo zadržanje do njega. Nato razpravlja o človeku s stališča teološke antropologije in pokaže na krizo človeškosti, katera se izraža v razosebljenju po materializmu, masifikaciji in kolektivizaciji, in v prestopanju proti sami naravi z mani-

pulacijo s čustvi, nagnjenji in celo z genetičnimi danostmi, kar vse pe-lje v „tovarno novega človeka“ brez duše in srca. V tej zvezi je končno članek o krščanskem gledanju na poslanstvo žene.

Sledi vrsta spisov o нравnih kre-postih ljubezni in čistosti a tudi o manj obravnavanih, kot sta zvestoba in hvaležnost, pa o načelnosti na splošno, ki ni ovira širokosrčnosti. Posebej je obdelana pregreha napu-ha kot vir krize človeka, njega vsak-danji pojavi in škodljivost za posa-meznika in družbo. Slede še praktič-na navodila za pripravo na zakon.

V študij naravnane brave bo-do pritegnile strokovno temeljite in znanstveno opremljene razprave. Če-prav so takrat znano metodo za na-ravno kontrolo rodovitnosti prerasila nova odkritja in je bil zamenjan zakonik cerkvenega prava, ki se v razpravi citira, je po vsebini argu-mentacija tudi zdaj veljavna, le na-vodila duhovnikom za dušnopastir-sko prakso bi danes bila morda ne-koliko drugačna. Strokovnjakom bo vabljliva teoretična razprava, brez lastne teze, o problemu zgolj kazen-skega zakona, širšemu krogu pa dru-ga o dohodkih brez dela, v kateri se proti marksistični teoriji o iz-ključni vrednosti dela obširno doku-mentirano utemelji načelna upravi-čenost dohodkov iz drugih naslovov. Iz tiska so izpadli citati 135 do 139. Vprašanja o moralni dopustnosti ev-genične in kazenske sterilizacije in o pomenu rase za moralo morda da-nes nista tako aktualni, kot je še vedno vprašanje o evtanaziji, ki se

rado postavlja ob določenih prime-rih. Primeren je končno članek o gospodarstvu, ki ne more biti abso-lutno neodvisno, ker je vezano na moralne norme.

Knjiga se konča z lepimi slikami obrazov treh mož, ki so bili po-membni za razvoj slovenske teološke znanosti in splošne kulture. Spomin-ski članek npr. o Alojziju Odarju pokaže veličino te izredne osebnosti in bravcu zbudi vest ob njegovem zgledu kvalitetne delavnosti, temelji-tega izobraževanja in nadnaravne poglobljenosti, izkaže pa se v njem tudi plemenitost pisca, ki se kljub različnemu karakterju z občudova-njem in toplino spominja stanovske-ga tovariša, ga postavlja za vzor in s tem daje zgled človeške veličine in prizadevanja za krščansko popolnost.

Knjiga je vredna, da jo duhovna revija posebej priporoči.

Božidar Fink

MATI TEREZIJA

MISIJONSKI POKLIC

Prek Irske v Indijo

„Katoliški misijoni“ so v zadnji številki letnika 1928 poročali o tem slovesu na železniški postaji v Skopju.

V Zagrebu je ostala le do 13. novembra 1928. Skupaj z Betko Kajnc je čakala na pot za Irsko. Pot je bila v tedanjih razmerah dolga in naporna. Z vlakom sta potovali skozi Avstrijo, Švico in Francijo. Potem sta šli čez Kanal z ladjo v Anglijo do Londona, od tam pa v Dublin. To je bil prvi del potovanja.

Kot so se prej dogovorili, ju je tam čakala glavna predstojnica in dve sestri. V mestu Rathfarnham blizu Dublina, kjer je še danes matična hiša Družbe loretskih sester, sta ostali nekaj časa, da bi se naučili angleškega jezika in začeli novo redovno življenje. Oblekli sta obleko kandidatke in spremenili ime: Gondja je dobila ime Marija Terezija Deteta Jezusa, njena tovarišica Betka pa Marija Magdalena.

Dne 1. decembra 1928 sta odpluli z ladjo „Marcha“ proti Indiji. Potovanje je bilo dolgo in utrudljivo. Ladja se je zibala na valovih

kakor otrok v zibelki, zdaj gor, zdaj dol, zdaj desno, zdaj levo. Skoraj vsi potniki na ladji so bili anglikanci in protestanti, zato ni bilo katoliškega duhovnika. Šele ko so prišli v pristanišče Port Said, sta šli k obhajilu in se okrepčali v Kristusu. Z njima so potovale tudi tri misijonarke — frančiškanke. Na poti v deželo „sanj“, kar je bila takrat za Terezijo Indija, sta tudi božič praznovali na ladji. Naredili sta majhne jaslice iz papirja, tako, da sta se spomnili na Kristusov prihod na svet. Peli sta božični pesmi, ko pa so se jima opolnoči pridružile še sestre frančiškanke, so zapele „Gloria“, zmolile rožni venec in končale s pesmijo „Adeste fideles“.

Ohranilo se je prvo pismo, ki ga je sestra Terezija pisala uredništvu „Katoliških misijonov“ 6. januarja 1929 iz Kalkute:

„27. decembra sva prišli v Colombo. Na obali naju je čakal gospod Scanlon, brat ene naših sester. Odpeljali smo se v misijonski kolegij sv. Jožefa, kjer sva se v siromašni kapelici najprej poklonili Odrešeniku. Potem smo odšli na njegov dom. S čudnimi občutki sva spremljali življenje na ulicah. Takoj sem opazila, da so bolje stoječi

večina Evropejci, vsi drugi pa so bili temnopolti v raznih nošah. Okrog hodijo napol goli. Na vročem soncu se jim sveti koža in dolgi kodravi lasje. Očitno je, da med tem ljudstvom vlada velika revščina.

Narava je tukaj čudovita. Vse mesto je podobno velikemu vrtu. Visoke palme, polne sadov, se ponosno vzdigujejo proti nebu. Vsaka hiša ima svoje okrasne nasade. Ko sva gledali vse to, sva molili, da bi Bog s svojo milostjo olepšal tudi njihove duše.

Naslednji dan sva bili pri strah Dobrega Pastirja, ki imajo čudovito cerkev. Med drugim so nama pripovedovale, da je tudi v Colombu veliko dobrih katoličanov, čeprav živijo med samimi budisti in protestanti.

Ko sva se zvečer ob pol osmih

vrnili na našo ladjo, sva se zelo razveselili, ko sva našli jezuita, katoliškega duhovnika, ki je bil prav tako namenjen v Darjeeling. Tako imamo vsak dan sveto mašo in nam življenje na ladji ni več pusto.

Leta nisva končali tako slovesno kot v domovini, vseeno, pa sva v srcu zapeli „Te Deum“. Novo leto sva dobro začeli. Pri sveti maši sva zapeli, da je bilo bolj slovesno.

Zvečer istega dne smo prišli v Madras. Že z obale se nama je nudila žalostna slika siromašnega naroda. Drugi dan sva si razgledovali mesto. V duši sva se zgrozili ob nepopisni bedi tega ljudstva. Po cestah, ob ograjah, po bolj prometnih ulicah, stanujejo številne družine. Dan in noč žive pod milim nebom na preprogi, ki so si jo sami naredili iz palmovih vej, največkrat na golih tleh. Vsi so skoraj popolnoma goli. Raztrgana cunja okrog pasu je njihova najboljša obleka. Na rokah in nogah imajo tanke obroče, v ušesih in nosu pa neke vrste nakit. Na čelu imajo znake bogov.

Ko sva šli po cesti, sva našli tudi družino, ki je imela mrliča, zavitega v rdeče cunje. Nanj so nametali rumenega cvetja, po obrazu pa ga namazali z različnimi barvami. Prizor je bil strašen. Če bi naši ljudje videli vse to, se ne bi pritoževali nad svojimi težavami, ampak bi Boga hvalili, da jih je tako obilno obdaril.

V nekem samostanu, kjer sva o-

stali več časa, so nama sestre pri-povedovale, da je tu precej kato-ličanov, toda narod je zelo reven. Čeprav ne hodijo goli, žive v zelo težkih razmerah, ker jim misijo-narji ne morejo vsega nadomestiti.

6. januarja zjutraj smo z morja zapluli v reko Ganges, ki se ime-nuje „Sveta reka“. Na tej poti sva si lahko dobro ogledali našo domo-vino Bengalijo. Narava je čudovi-ta, ponekod so lepe hišice, drugod pa so pod drevjem razvrščeni šo-tori. Ko sva gledali vse to, sva si želeli, da bi lahko šli čimprej mednje. Zvedeli sva, da je med njimi malo katoličanov.

Ko se je naša ladja ustavila na bregu, sva v duši zapeli „Te De-um“. Tu so naju pričakale naše indijske sestre in z njimi sva pr-vič z nepopisno srečo stopili na bengalska tla.

V samostanski cerkvi sva se najprej zahvalili dragemu Odreše-niku za to veliko milost, da nas je tako srečno pripeljal do našega cilja. Tu bova ostali teden dni, potem pa greva v Darjeeling, kjer bova ostali v času najinega novi-ciata.

Veliko molite za naju, da bova dobri in hrabri misijonarki.“

V Darjeeling (Dardžiling), kjer je bil noviciat, sta prišli po Novem letu 1929. Marija Terezija Deteta Jezusa je po številnih pripravah 23. maja stopila v noviciat. Z njo je bila tudi sestra Marija Magda-lena (Betka Kajnc).

To so bili dnevi preizkušnje in temeljite priprave na nadaljnje živ-ljenje. Prve redovne obljube sta naredilj 25. maja 1931 in takoj nato odšli kot misijonarki v Ben-galijo.

Umrla duhovnika

Andrej Lukan CM

18. novembra 84 je v Ljubljani umrl lazaristovski duhovnik Andrej Lukan. Rodil se je 1914 v župniji Horjul, po maturi vstopil k lazari-stom in bil 1938 v Ljubljani posve-čen. Najprej je služboval v Ljublja-ni in Celju kot ljudski misijonar, od 1941 pa na Hrvaškem in v Srbiji. Od 1972 je opravljal službo hišnega predstojnika v Ljubljani, na Mirnu in Bitoli. L. 1981 se je spet vrnil v Beograd, lani pa se je zaradi osla-belosti srca vrnil v Slovenijo. S svo-jim vedrim značajem je naredil mno-go dobrega.

Franc Jager

15. novembra je umrl v Mariboru upokojeni pilštajnski župnik Franc Jager. Rojen je bil 1908 v župniji šentjur pri Celju, bil 1934 v Mari-boru posvečen, kaplanoval je v Mali Nedelji, v št. Ilju pod Turjakom in v Pilštajnu, med vojno od Nemcev izgnan na Hrvaško, po vojni se vrnil v Pilštajn, kjer je kot župnijski u-pravitelj in kasneje župnik ves čas soupravljal še po eno od sosednjih župnij. Kot dekan je 8 let vodil de-kanijo Kozje. 1977 je zaprosil za po-koj. Z načrtnim podajanjem verskih resnic je pri katehezi in oznanjeva-nju odgovorno in uspešno vršil svojo službo.

Mati pojoče družine Trapp – častni doktor

19. maja 1984 je 80-letna baronica Maria von Trapp na vermontski univerzi v Burlingtonu, ZDA, prejela častni doktorat. To počastitev je imenovala „krono njenega življenja“.

Avstrijsko društvo Trapp je skoraj ves svet spoznal po avtobiografskih knjigah in filmih. Kot mlado benediktinsko novinko je Marijo prednica s salzburškega Nonnberga poslala za vzgojiteljico sedmih otrok ovdovelega kapitana Georga von Trappa. Otroci so jo brž vzljubili in jo povezali z očetom. Poročila sta se in imela še tri otroke. Baron je čvrsto in pošteno vodil družino skozi preteče čase. Manjkal mu je samo še lep glas. Marija je bolj iz veselja kot iz častihlepja v družini negovala glasbo. S pomočjo nezamenljivega duhovnika-dirigenta Wasnerja so Trappovi 1938 na salzburškem festivalu prejeli prvo nagrado. Takoj nato so prejeli številna vabila za glasbene turneje po Evropi. O božiču istega leta so jih povabili tudi v ZDA. Odšli so iz domovine, ki so jo bili zasedli nacisti, in v Ameriki tudi ostali, ker niso hoteli prepevati Hitlerju.

Trappova pojoča družina je bila občasno ena največjih in najbolj duhovitih privlačnosti po ZDA in ostalem svetu. V težkih časih vojne vihre in po vojni so Trappovi neutrudno razveseljevali poslušalce. S honorarji od glasbenih nastopov so 1941 kupili 14.000 hektarjev veliko posestvo v vermontskem Stoweu, kakih 800 km od New Yorka, blizu ka-

nadske meje. Novi dom Trappovih je postalo turistično središče s 73 sobami. Tu je 1948 za rakom na pljučih umrl baron Trapp, njegova družina pa je še naprej prepevala. O njej so doslej posneli dva filma: enega v Nemčiji (Gloria Film) z Ruth Leuwerek v glavni vlogi. Drugi, barvni film (The Sound of Music — „Moje pesmi — moje sanje“ — „La novicia rebelde“) so posneli v ZDA po uspešni broadwayski glasbeni komediji.

Pojocha družina Trapp je danes le še zgodovina o čudoviti življenjski simfoniji, polni akordov, žive vere v Boga, naporov za samoohranitev in družinsko povezanost. Deset „otrok“ je zdaj starih med 45 in 73 leti, mati Marija je 29-krat babica in še večkrat prababica. Vseskozi je živela v Stoweu kot voditeljica hotela Trapp, ki je o božiču 1980 zgorel in so ga nanovo pozidali v tirolskem slogu. Pevci so se razšli po vseh ZDA, a kapitanova hči Marija deluje kot redovnica na Novi Gvineji.

Maria von Trapp je v svojih petih knjigah dala marsikako spodbudo in lep nasvet. (Njena knjiga o 20-letnih koncertnih potovanjih po svetu s slovenskim naslovom „Življenje družine Trapp“.) A tudi ob prejemu častnega doktorata je bogato življenjsko izkušnjo povzela v kratek nauk: „Človek mora imeti le dovolj potrpežljivosti, da odkrije, kaj je božja volja. Ko potem v skladu z njo živi, je na kraju vse dobro.“

Premakljivi svečnik

3

Župnik Ivan, Zdravkov predstojnik, je prejel kratko sporočilo sosednjega župnika, ki ga je do dna pretreslo: Pridi, ker sem čisto obupan. Željko je pustil poklic. Pridi na pogovor!

Župnik, še čvrst šestdesetletnik, je kar butnil v kaplanovo sobo:

„Čujte, Zdravko, vi kaj veste o tem? Sosed Štefan mi sporoča, da je kaplan izstopil. Opustil je duhovniški poklic?“

„Torej vendar!“

„Vi že veste? Pa mi niste nikdar niti namignili na to.“

„Nisem mogel raznašati tega, kar mi je Željko kot prijatelju in sošolcu zaupal. Poleg tega sem vse doslej upal, da se bo spametoval in se zopet znašel v poklicu.“

„Imel je vendar tako dobrega župnika, kaj ga je le gnalo k temu težkemu koraku?“

„Župnik je mogoče zares dober, toda razumela sta se vendarle bolj slabo.“

„Nikoli nisem imel takega vtisa. Saj sta hodila vedno skupaj,“ je

rekel župnik nekoliko poparjeno. „V družbi nikoli nismo opazili, da bi bila med njima napetost ali kakšno nesoglasje.“

„Krščevati in poročati pa mu le ni pustil.“

„Menda res. V tem je bil nekoliko svoj.“

„Sicer pa niso bili njuni medsebojni odnosi krivi, da je Željko šel svojo pot.“

„Kaj pa, za božjo voljo?“

„Natančno tega sam ne vem. Morda bi tudi Željko sam težko pojasnil, kako je do tega koraka prišel. Bil pa je nekako naveličan vsega. Duhovniško delo mu je postalo prava muka.“

„Lahko, da je to res, toda kako je prišel do takega odnosa do duhovniškega dela, saj posvečenja vendar ni sprejel, ne da bi vedel, kakšne dolžnosti nalaga duhovništvo.“

„Željko je bil vedno nekakšen zaletav idealist. Pred posvečenjem je mislil, da bo s svojim delom, s svojimi prijemi in s svojo živahnostjo svet čisto prevrgel. Mislil je, da to, kar sedaj delajo župniki,

sploh ni pravo dušno pastirstvo, da bi moralo biti vse drugače, da bi bilo treba že začeti na drugačen način, vzgojiti bi morali izbrance, osnovno jedro, ki bi v sredobežnih krogih širilo svoj žar in presnovilo župnijo in svet.“

„Pa je kaj od tega sploh začel?“

„Ne vem. Od vsega začetka je tožil, da do pravega dušnopastirskega dela sploh ne pride, ker mu župnik ne da dihati. Kar naprej ga zasipava z razdrobljenim delom, ki ne vodi nikamor. Zato se mu je vse to drobno delo v župniji priiskutilo, da bi raje kozlal, kot ga opravljal, mi je rekel.“

„Kaj pa mu je takega nalagal?“

„Marsikaj, kar je za Željka bilo težko. Imela sta vsak svoj svet, nista pa našla jezika, ki bi položil brv med njuno različno gledanje. Župnik je na primer zahteval, da vsak mesec spovesta otroke in jih na zakrament pripravita s skupno pripravo. Župnik je verjel v pogovor: „Kar se Janezek nauči, to Janez zna.“ Željko pa ni mogel razumeti, zakaj gnjaviti otroke in sebe s spovedjo in še s pripravo na spoved, ko pa otroci še niso sposobni grešiti.

Župnik je hotel, naj bi kaplan bil vsaj četrt ure pred mašo v spovednici, Željko pa mi je o tem rekel:

„V spovednici sem trpel telesne bolečine, ko so prihajale stare ženske, se motovile med vrati in z največjo težavo poklekile. Ko sem jim rekel, naj nikar ne poklekujajo, če jim je težko, so rekle, da

toliko še morejo, da so grešnice in se morajo kleče spovedati. Kakor da ima to s spovedjo sploh kaj skupnega. Ampak sama navajenost jih je bila. Ko sem poslušal njihovo spoved, največkrat nisem našel ničesar, kar bi bilo greh. Same ničevosti, sami drobci vsakdanjosti, ki niso greh, čeprav tudi niso krepost. In to naj bi poslušal dan za dnem. Kje pa je resnična sprava, kje resnično spreobrnjenje?“

Skušal sem ga pomiriti, da je končno vse odvisno od tega, kako gleda na te ženice. Če jih gleda s simpatijo, jih bo sprejel take, kot so, in mu bo njihov Bog povrnil, toda on je gonil vedno isto, da je to zloraba zakramenta in tako spovedovanje prava neumnost.

Prav tako je bilo pri verouku. Rad se je ukvarjal z otroki, ki so bili za verouk navdušeni, ni pa prenesel obrobnih, ki so se med njegovo uro dolgočasil. Če bi bilo po njegovem, bi si pri verouku ohranil samo navdušence, vsi drugi bi lahko ostali doma.“

„Seveda, mlad je pač in še nima izkušenj, da se glede navdušenih in manj navdušenih tako lahko motimo. Kako rado se zgodi, da najbolj navdušeni ob prvi priložnosti vse opustijo, tisti, od katerih tega ne bi pričakovali, pa so zgledni kristjani. To predvideti ni v naši moči, to je božja skrivnost. Toda mene zanima bistvo: kako je do tega gledanja in teh nazorov prišel?“

„Tega ne znam razložiti. Res je, da smo tudi v bogoslovju včasih

slišali o nedelavnih, lenih, nesposobnih župnikih, ki se ne znajo in ne morejo živeti v nove čase in v svobodno teologijo in kdor je take misli gnal v skrajnost, je res lahko zdvomil, ali je dušno pastirstvo, kakor je kje v navadi, pravilno in učinkovito.“

„Saj smo tudi taki, morda leni, neprilagodljivi, boječi za nove prijeme, večina pa se vendar trudi narediti, kar je mogoče in jih z lenuhi in nesposobnejši res ne bi smelj zmerjati.“

„Vsak izmed nas je mislil, ko je prišel iz bogoslovja, da bo prenovil svet, počasi pa vendarle prihajamo do spoznanj, da je za prevreči svet potrebno predvsem ne prestando drobno delo. In da je spovedovati stare mamice, ki vsak drug teden zlezejo v spovednico, prav tako potrebno kakor ura mladinskega verouka. Le zvestoba v malem lahko rodi velike sadove.“

„Zakaj pa Željko ni prišel do tega prepričanja? Zakaj pa je njegova miselnost šla v neko drugo smer?“

„Eden izmed vzrokov, čeprav ne glavni, je tudi ta; da sta se z župnikom o vsem tem premalo pogovarjala. Župnik je določil, kaj je treba delati, Željko pa ni bil take narave, da bi se na zunaj uprl, ampak je ogorčenje kuhel v sebi, dokler ni prevrelo.“

„Torej je le tudi župnik kriv za Željkov izstop.“

„Osebnost gotovo ne. Morda samo toliko, da ni imel posluha za njegove nazore in jih je premalo u-

pošteval. Na neki način sta imela oba prav, samo gledala sta stvari vsak iz svojega zornega kota. Mislim, da bi se morala o vsem tem veliko več pogovarjati. Če pa kdo za tak pogovor nima posluha, menda ni sam kriv, kakor ni kriv, če nima posluha za glasbo.“

„Primeri močna šepa. Posluha za glasbo si ni mogoče pridobiti, če ga kdo nima, posluh za pogovor pa si je mogoče pridobiti.“

Naprej v pogovoru nista vedela. Molk med njima je bil težek in preiskujoč in župnik ga je prekinil z vprašanjem:

„Kaj pa, če je pravi vzrok v njegovem verovanju?“

„Morda. Morda je zares iz tega izviral Željkova neučakanost. Ni mogel prenašati te polževе počasnosti, kako se sklepi koncila uresničujejo. On bi najraje vse spremenil v enem dnevu.“

„In pri tem vse staro do kraja podrl.“

„To pa gotovo. Mislim, da je bil le nekoliko preveč zunanji. Mislim, da je dovolj spremeniti navade, načine dela, osebe, ustanove, pa bo vse drugo samo prišlo. Meni je že precej časa jasno, da lahko nekdo dela nekoliko po starem, pa vendar čisto v novem duhu, drugi pa po novem, toda žal v starem duhu.“

„Zdaj moram k sosedu. Pred večerom me ne bo, tako vsaj mislim.“

Zunaj je zapel fiček in godrnjaje odpeljal z dvorišča. Zdravko je imel precej podrobnega dela, pa se ga ni mogel lotiti. Željkov korak mu je ležal na srcu kakor

Film „Nemi krik“

Ameriški zdravnik ginekolog dr. Bernard Nathason je napravil film o splavu, v katerem je grozljivo nazorno prikazano, kako doživlja zaro dek v maternici svojo smrt in kako se skuša na vse mogoče načine izmakniti smrtnemu inštrumentu. 58-letni Nathason, ki je sam opravil 5000 splavov, pravi o filmu: „Moj film je učbenik groze. Ko sem si ga po opravljenem delu ogledal, sem bil popolnoma spremenjen. Nikoli več ne bom pomagal splaviti.“

V filmu je silno jasno pokazano, kako se komaj 9 tednov star zaro dek umika pred smrtjo. Brani se, napenja moči, odpira usteca, kot bi hotel zajokati in opomniti: Pustite me tu notri, na varnem, pri materi. Kaj sem vam hudega storil, da moram umreti. Živeti hočem, samo živeti, saj sem bil spočet v ljubezni, spočet za življenje in ne za nasilno smrt.

Dr. Nathason, ki je tudi soodgovoren za uzakonitev splava v ZDA, pravi: „Splav je umor. Kdor vidi ta film, ga ne more več zagovarjati.“

Knjige Mohorjeve družbe za 1985

Celjske: Koledar za leto 1985; Janez Jalen, Ograj; Simon Ašič,

valj, ki mu hoče srce sploščiti pod svojo težo.

„Moj Bog, le kako je mogel narediti kaj takega! Ubogi fant, v kaj se je podal!“

(Bo še)

pomoč iz domače lekarne; Silvin Krajnc, Vzljubimo križ, Ciril Jeglič, Iz mladih in poznih let; zgibanka Razgled po zgodovini Cerkve (Munch, Montjuvin, Benedik).

Celovške: Koledar (v njem je obširna razprava treh avtorjev o knjigi Nikolaja Tolstoja „Zarota v Celovcu“, ki govori o vrnitvi jugoslovanskih protikomunističnih beguncev iz Koroške v roke komunističnim partizanom); pratika; povest Maksa Osojnika „Izlet v veselje“; „Iz skrivnih predalov“ (odlomki iz spisov 32 avtorjev); otroška slikanica „Betlehemska zvezda zavije s svoje poti“; Pavle Zidar, Jezus v času (potovanje po Palestini); Pavle Zablatnik, Čar letnih časov v ljudskih šegah.

Goriške: Koledar (dokumentacije in pričevanja o življenju in delovanju v zamejstvu); Zora Piščanc: Blagovestnika Slovanov (zgodovinski roman o sv. Cirilu in Metodu); Saša Martelanc: Melodija (zbirka črite); Primorski slovenski biografski leksikon — II. knjiga — 3. snopič.

Poslušalci so s petjem solista zelo nezadovoljni: v dvorani je vedno več godrnjanja.

Pevce preneha peti in se obrne k občinstvu: „Želel bi, da bi vsaj kdo od vas znal prisluhniti pravemu umetniku.“

Glas iz dvorane: „Kdaj pa pride?“

„Gospod doktor, moj mož misli, da je leteči krožnik.“

„Pošljite ga k meni!“

„Dobro, kje naj pa pristane?“

KJE JE KAJ

LETO 52

MAREC-APRIL 1985

POSTNI ČAS IN VELIKA NOČ

Velikonočno voščilo Dž	129
Družina v službi duhovnih poklicev (Pastirsko pismo slovenskih škofov za postni čas 1985, 1. del)	130
Križ, naša čast in odlika, božja moč in mo-drost (Franc Bergant)	134
Velik pomen osebne spovedi (Apostolska spodbuda o spravi in pokori)	138
Vsi petki — spokorni dnevi	139
Od cvetne do velike nedelje (Kristjan moli)	140
S Kristusom na poti v vstajenje (Nadškof šuštar)	144
Proti vrhu vstajnja (Alojz Rebula)	145
Veliki teden (Milena Merlak)	146
Tast (Pavle Zidar)	147
Večno življenje (Tajništvo za nekristjane)	151
Bandera vstajnja (Milena Merlak)	160

ŠKOF ROŽMAN

Križa teža in plačilo, 2. del (Milan Ma-gister)	152
škof Lenič o škofu Rožmanu	155

LETO POKLICEV

Pogovor z mariborskim škofom dr. Francem Krambergerjem	158
--	-----

SLOVENSKI NARODNI ODBOR

Imenovanje novega predsednika in podpred-sednika	161
Naznanilo NO za Slovenijo	161
Pozdrav ob vstopu v spominsko leto	161

SODOBNA VPRAŠANJA

Kdo živi duhovno življenje? (Anton Stres)	163
Ali je vera res zgolj tolažba (Anton Stres)	165

RAZNO

Zadnji dnevi Izidorja Cankarja (Finžgar) ..	168
---	-----

ZA MLADINO

Mladi in mir — z roko v roki (Papeški svet za družino)	169
Bog se piše z veliko začetnico (Živko Kustič)	170

V DRUŽINI

Družina in duhovni poklici (Vital Vider) ..	173
O otrokovi in družinski molitvi (B. Bajuk)	177

NOVA KNJIGA

Ignacij Lenček: Rast v resnici in ljubezni (Božidar Fink)	181
---	-----

MATI TEREZIJA ROMAN

Misijski poklic (Lush Gjergji)	184
Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	188

UVOŽENO OD DOMA

Vsi smo zapravljali, ostalo je pa samo nekaterim.

— — —

On je živ dokaz, da se dobro ujemata poškrbljena srajca in prazna glava.

— — —

Direktor predstavi direktorju prišleca: „Ta tovariš obvlada več jezikov in je doktor ved, pa bi bil mogoče primeren, da bi prevajal v slovenščino vse, kar na sestankih govorimo...“

— — —

Pameten politik upošteva tudi tujja stališča, zlasti tista, ki so identična z njegovim.

— — —

Namesto da bi svetili v prihodnost, vso energijo zapravljamo za razsvetljevanje preteklosti.

— — —

Tudi z neumnostjo moramo varčevati.

— — —

Kdor se je pravočasno trkal po prsih, mu ni treba podstavljati hrbta.

— — —

Z izbranimi besedami se da izogniti prehodu k dejanjem.

— — —

Imamo platno in škarje v svojih rokah, a kaj, ko je platno slabe kvalitete, škarje pa ne režejo.

— — —

Denar mora krožiti. Pri nas kroži iz rok v usta.

— — —

Dve stvari me bodeta v oči: krivica, kadar je, in resnica, ko je ni!

M a l o z a š a l o . . .

„Ja, moj dragec,“ pravi zdravnik pacientu. „Če ste pojedli svinjsko kračo in osem cmokov, poleg tega pa popili dva litra vina, se ne smete čuditi, da ste bolni in nimate teka.“

„Ne, gospod doktor, to ni vzrok moje bolezni, saj že pred tem nisem imel nobenega teka.“

— — —

Možaka prideta iz restavracije. „Je to slaba gostilna: juha preslana, zelenjava mrzla, meso trdo.“

„In ko bi tako brž ne odšla, bi morala še vse to plačati.“

— — —

Podčastnik je slabe volje.

„Vsi takoj v tek do obzorja! In v desetih sekundah morate biti spet tu!“

„Ali smemo priteči prej, če se nam bo zdelo?“

— — —

Parček sedi na klopci.

Ona: „Ali nimam ust kakor češnja?“

On: „Seveda.“

„In moje oči se čudovito bleščiijo, ali ne?“

„Kajpak.“

„In moja postava je enkratna?“

„Ja.“

„Kako čudovite poklone znaš delati!“

— — —

„Vid, tvoj oče je mesar. Ali veš, kako se naredijo krvavice?“

„Vem že, vendar ne smem tega nikomur povedati.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska V i l k o s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. — ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. — Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1985 (do 30. aprila) \$a 6.800; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

